

„Meilė ir santuoka“

TURINYS

1. Įžanga	3
2. Pirmasis susitikimas „Pasikalbėjimas apie meilę“	4
3. Antrasis susitikimas „Kodėl tuokiamasi?“	10
4. Trečiasis susitikimas „Ar santuoka liudijame meilę?“	15
5. Ketvirtasis susitikimas „Ar mokame būti laimingi?“	21
6. Penktasis susitikimas „Santuokinė laimė“	27
7. Šeštasis susitikimas „Kaip jūs sakėte? Šventumas?“	32
8. Septintasis susitikimas „Erosas ar Agapė?“	38
9. Aštuntasis susitikimas „Keliauti kartu komandoje ir poroje“	44

1. ĮŽANGA

1988 metais, pasibaigus Dievo Motinos komandų tarptautinei piligriminei kelionei į Lurda, šeimos buvo pasiūstos nešti pasauliui žinią, paremtą trimis žodžiais:

- santuoka geriausiai laiduoja **meilę**;
- santuokoje iš tiesų patiriame **laimę**;
- santuoka yra **šventumo** kelias.

Manome, kad toje žinioje slypi svarbi ir skubi žinia. Šiek tiek ją išplėtojus ir gimė ši tema komandoms.

* * *

Mes jums siūlome naują metodą. Vartydami knygelę pastebėsite, kad ją sudaro dvi atskiros dalys: klausimai ir tekstai. Viskas padalyta į aštuonis etapus aštuoniems metų susitikimams. Kiekvienam etapui (jie sunumeruoti) yra atskiri klausimai, į kuriuos reikia atsakyti šeimoje ir komandoje, bei nagrinėti skirtas tekstas.

Dėl to siūlome keisti ir įprastą tvarką. Anksčiau jūs pirma skaitydavote pateiktą tekstą, o po to pereidavote prie klausimų. Dabar darykite atvirkščiai – pabandykite pirmiausia atsakyti į pateiktus klausimus, kad jais remiantis apmąstytumėte konkrečią asmeninę patirtį, o po to skaitykite atitinkamą tekstą ir gilinkitės į jį. Atsakinėdami į klausimus jau pasirengsite studijuoti tekstą, dėl to jis jus labiau domins.

Būtų labai pravartu, jei sutuoktinai kitam susitikimui pradėtų rengtis jau rytojaus dieną.¹ Nelaukite paskutinės dienos, skirkite pakankamai laiko apmąstyti klausimus ir į juos atsakyti.

Norėtume pažymėti, kad ši tema buvo suformuluota ir kyla iš to, kuo gyvenama Vakaruose. Kitos kultūros žmonėms kai kuriais atvejais ją reikėtų atitinkamai pritaikyti. Tačiau jeigu meilė, laimė, šventumas gali vilkėti skirtingais drabužiais – dėvėti ir megzti, ir sari, – tai meilė, laimė, šventumas iš esmės visada ir visiems reiškia tą patį!

KLAUSIMAI

I skyrius. Meilė ir santuoka

I susitikimas: Pasikalbėkime apie meilę.

II susitikimas: Kodėl tuokiamasi?

III susitikimas: Ar santuoka mes liudijame meilę?

II skyrius. Santuoka ir laimė

IV susitikimas: Ar mokame būti laimingi?

V susitikimas: Santuokinė laimė.

III skyrius. Santuoka - šventumo kelias

VI susitikimas: Jūs sakėte – šventumas?

VII susitikimas: Erosas ar agapė?

VIII susitikimas: Keliauti kartu – šeimoje ir komandoje.

¹ Rytojaus dieną po paskutinio komandos susitikimo (Lietuviškojo vertimo redaktorių pastaba).

PIRMAS SKYRIUS „MEILĖ IR SANTUOKA“

2. PIRMASIS SUSITIKIMAS PASIKALBĖJIMAS APIE MEILĖ

Tikslas

Pirmiausia stabtelėkime ir susimąstykime, kas apskritai yra meilė. Kol kas dar nekalbėsime apie santuokinę meilę, ką paprastai darome komandose.

Į priekį eisime pamažu, kad nieko nepamirštume...

Tad kas yra meilė? O ką reiškia „įsimylėti“? Įsimylėjimas ir meilė yra skirtingi dalykai, bet apie tai – vėliau...

Šeimoje

1. Meilę dažniausiai patiriame paauglystėje kaip patį gražiausią ir didingiausią dalyką pasaulyje. Ar mes neklystame? Gal tai tik iliuzija ir vaikiškas naivumas? Ką jūs galvojate apie paauglių meilę?

Nuo to laiko jūsų samprata apie meilę turėjo pasikeisti... Kaip tai vyko? Koks buvo jūsų kelias? Kokius svarbiausius etapus bei įsimintiniausius įvykius, keičiantis jūsų sampratai, išskirtumėte?

2. Kaip įsimylima? Kas tai nulemia: atsitintinumas, sąžmonė ar Apvaizda? Ko daugiau ar mažiau sąžoningai ieškoma kitame? Kaip pasirenkamas sutuoktinis?

3. Kaip tai vyko jūsų atveju? Kas jus patraukė vieną prie kito? Pradžioje, be abejo, jūs šiek tiek idealizavote savo mylimąjį. Ar tai nebuvo vienas iš meilės etapų? Kaip reagavote, pastebėję jo trūkumus? Ar iki šiol vienas kitam atrodote tokie pat kaip ir pradžioje?

Komandoje

1. Pabandykite suformuluoti savo asmeninį meilės apibrėžimą.
2. Gal būtų įdomu, jeigu kiekviena pora papasakotų savo istoriją?
3. Galima pasinaudoti vienu iš klausimų, skirtų šeimai.

Konkretus gestas

Galite parašyti laiškelį sutuoktiniui/ei apie tai, kas jame/joje jums labiausiai patinka ir kas kelia sunkumų. Arba galite kurį nors vakarą kartu peržiūrėti savo nuotraukų albumus, primenančius sužadėtuves, vestuves, vaikų gimimą. Dėkokite už tai Viešpačiui!

Toliau skaitykite atitinkamą pagrindinį tekstą

Vienas didžiausių liudijimų, kurių Bažnyčia ir pasaulis šiandien laukia iš krikščioniškų šeimų, – kad savo santuokoje ir per ją jos būtų meilės liudytojos.

Viename nesename interviu kardinolas Daneelsas sakė: „esu įsitikinęs, kad šiuo metu svarbiausias uždavinys, tenkantis visuotinei Bažnyčiai, – pirmiausia ieškoti būdų, įtikinamai parodančių, jog krikščionių tikėjimas kviečia gyventi meile taip, kad žmogus būtų iš tiesų laimingas“.

Gilindamiesi į šią temą, sąvokas „meilė“ ir „santuoka“ turėtume atskirti vieną nuo kitos. Nors tai gali pasirodyti šiek tiek nepagrįsta ir dirbtina, tačiau šiuo atveju tikrovę išskaidome tam, kad ją geriau suvoktume.

Jau savaiame meilė ir santuoka yra dvi skirtingos ir, kaip liudija istorija, nebūtinai susietos tikrovės. Dėl to ir aptarsime jas atskirai, kad vėliau suprastume, kaip krikščioniškoje sampratoje jos susivienija.

Kas yra meilė?

Arba tiesiog keletas pamąstymų apie meilę.

2.1. Pirmasis bandymas

a) Nuo pat pradžių *meilė yra slėpininga*. Remdamasis Pradžios knyga, šv. apaštalas Paulius sako, kad reikėtų kalbėti netgi apie *didelę paslaptį*: „todėl žmogus paliks tėvą bei motiną ir glausis prie savo žmonos, ir du taps vienu kūnu. Šita paslaptis yra didelė“, – skelbia jis ir patikslina: „Aš tai sakau, žvelgdamas į Kristų ir Bažnyčią“ (Ef 5, 31–32). Tačiau ir mums šis palyginimas nėra bereikšmis. Dar prieš pereidami prie Kristaus ir Bažnyčios vienybės slėpinio, atsiskleidžiančio mums per tikėjimą, turime pasakyti, kad jau tai, kas vyksta tarp vyro ir moters, yra tikras slėpinys!

Štai kodėl taip sunku apibūdinti ir paaiškinti, kas yra meilė. Žinome klasikinį scholastinį apibrėžimą: „mylėti – tai norėti gero kitam“. Be abejo, tai tiesa, tačiau ji tokia abstrakti ir tolima nuo to neapsakomo virpulio, kurį jaučiame! Tačiau reikia pažymėti ir tai, kad norėdami pasakyti „Aš tave myliu“ itališkai, tiesiog meiliai ištariame: „Ti voglio bene“ (noriu tau gero).

Kalbėdami apie meilę galėtume pasinaudoti ir šiuo vaizdingu palyginimu, kurį vienas žinovas pritaikė kalbėdamas apie silpną ekonomikos išsivystymą: „tai kaip žirafa, kurią sunku apibūdinti, tačiau išvydęs bent vieną, iš karto ją atpažįsti.“

Geriausias meilės apibrėžimas, arba raktas į šį slėpinį, yra visiems žinomas trumputis sakinytis, beje, iš tiesų atskleidžiantis labai švelnią draugystę: „dėl to, kad tai tu; dėl to, kad tai aš.“ Yra dalykų, kurių neįmanoma apibūdinti, – mes atpažįstame vienas kitą tarsi instinktyviai, intuityviai, lyg Apreiškimo dėka.

Jūs atėjote... Net svajodamas apie saulę, niekada nebūčiau drįšęs įsivaizduoti jus tokią gražią! Ir vis dėlto iš karto jus atpažinau (Alain Fournier).

Dėl to net ir nelaiminga meilė yra tokia poetiška ir romantiška:

Pačios gražiausios giesmės gimsta iš nevilties, mūsų raudas darančios tiesiog nemirtingomis (Musset).

Tai – tobuliausias literatūros, romano žanro, pavyzdys. Tam tikra prasme tokius romanus galime vadinti tiesiog Paryžiaus amatininkų literatūriniu tortu. Žinome, kad dažniausia jie baigiasi santuoka, kaip ir daugelis klasikinių pasakų: „Jie gyveno laimingai ir susilaukė daug vaikų“. Atkreipkite dėmesį: jeigu herojai pagaliau susituokė, atrodo, jog daugiau nebėra nieko įdomaus, apie ką vertėtų papasakoti... Viskas ir taip aišku!

b) Be abejo, meilė, yra *pats didingiausias ir pats gražiausias dalykas pasaulyje*. Nebūtina remtis sociologinėmis apklausomis (nors tokio pobūdžio apklausos rengiamos), kad sužinotume, apie ką svajoja, pavyzdžiui, jaunimas. Jauniems žmonėms meilė yra tikrasis Laimės pavadinimas. Dėl to jiems labiau už viską linkėtume sutikti ir išgyventi tikrai didelę meilę.

Drįstu prisiminti ir šį tą grynai asmenišką. Būdamas paauglys, meilę aš laikiau gražiausiu dalyku žemėje. Dėl to instinktyviai jaučiau tam tikrą nepasitikėjimą jaunimo judėjimais, nes buvau įsitikinęs, kad tai yra kunigų išmislas, trukdantis mums galvoti apie merginas ir apie meilę.

O meilė juk yra tai, kas pasaulyje stipriausia!

Todėl apie meilę turėtume kalbėti, prisimindami jos įvairovę bei išskleisdami visą meilės lobių vėduoklę. Tačiau bet kokia meilė turi tarsi branduolį, savąją užuomazgą – vyro ir moters meilę. Dėl to ji tampa privalomu atskaitos tašku.

Neveltui Dievas, kalbėdamas apie meilę savo tautai, lygina ją su sutuoktinio meile ar net pavydu. Prisiminkite Ozėją arba Giesmių giesmės knygą, iš kurios ir šis gražus posakis, toks būdingas įsimylėjusių kalbai: „Mylimasis man, aš jam“ (Gg 2, 16), čia patvirtinantis vieną iš Biblijos tiesų: „Tu būsi mano tauta, o aš – tavo Dievas“.

„Meilė stipri kaip mirtis“ (Gg 8, 6).

„Giliausi vandenys negali užgesinti meilės, nei potvyniai jos paskandinti“ (Gg 8, 7).

c) Kadangi paaiškinti, kas yra meilė bei racionaliai ją pagrįsti sudėtinga, galima imti meilę laikyti fatališku dalyku. Atrodo, kad ji priklauso kitam, nežinomam, mitiniam pasauliui ir yra tarsi nugalima duotybės jėga. Didžiosios legendinės meilės iš tiesų yra fatališkos. Pakanka prisiminti vien Tristaną ir Izoldą bei jų meilės gėrimą; arba Romeo ir Džiuljetą, Paulių ir Virginiją... Kitus girdime pasakojant apie gryną atsitiktinumą, tam tikrą „loteriją“. Krikščionys gi bevelija tikėti, kad esama slapto Apvaizdos plano.

Yra ir vienas labai gerai žinomas bandymas meilę paaiškinti per mitą. Savo „Puotoje“ komentuodamas Androginijos mitą, Platonas įvairiems jo veikėjams suteikia galimybę vienam po kito pateikti savąją meilės sampratą.

Vienas iš jų meilę aiškina labai paprastai: pirmykščiai žmonės, kurių atsiradimas kėlė grėsmę dievams, Dzeuso įsakymu buvo perkirsti pusiau. Dėl to kiekvienas žmogus iki šiol ieško savo antrosios pusės. Jeigu pavyksta ją susitikti, paslaptingu būdu žmogus iš karto ją atpažįsta ir teturi tik vieną troškimą – su ja susijungti, susivienyti.² Prisiminkime, kad graikiškas žodis *androgynos* reiškia vyriškosios ir moteriškosios lyties požymių buvimą tame pačiame organizme.

d) *Vienatinis.*

Apie fatališkumą mąstyti skatina dar ir tai, kad meilė mus tarytum „prilipdo“ prie vieno žmogaus iš daugelio, kuris mums tampa vieninteliu, Vienatiniu.

Viena vertus, tarpusavio meilės ryšys praturtina ir sužadina pirmiausia asmenį-subjektą, užliedamas jį džiaugsmu ir laime; antra vertus, asmeniui-objektui taip pat suteikia neprilygstamos vertės, iškeldamas jį virš visų kitų. Dėl to meilė tarsi perkeičia tą, kuris ją patiria: žmogus susižavėjęs, jis džiūgauja, tokiu atveju net sakoma, kad meilė jį sužeidė. Tačiau meilė perkeičia ir tą, kuris mylimas, nes jis pajunta savo vertę, sužino esąs branginamas, išsirinktas iš kitų. Būti mylimam arba mylėti reiškia tapti kitam žmogui vieninteliu. O tai – išskirtinė sėkmė, dovana ir malonė.

2.2. Patikslinimas

Meilė iš tiesų yra slėpinys. Tai vienintelis, ypatingas žmonijos paveldas. Meilė ne kokia nors magiška prie žmogaus lopšio stovinėjos burtininkės dovana, o Dievo dovana, duota nuo amžių.

Visos tam tikrą išsivystymo laipsnį pasiekusios kūniškos būtybės yra lytiškos. Kuo tobulesnis kūnas, tuo labiau išvystęs ir tos būtybės jusliškumas. Nesileisdami į filosofinius ar kosmologinius svarstymus, prisiminkime žmogaus vietą visatoje. Jis – tarsi riba tarp juslinio, gyvūnijos pasaulio, ir dvasinio pasaulio, sakytume, netgi jų sintezė. Juk žinome, kad žmogus yra „nei angelas, nei gyvūnas“. Tai – tarpinė būtybė tarp šių dviejų, turinti dalį ir vieno, ir kito. Iš čia kyla ir nuostabus žmogaus originalumas, ir didžiausi jo nepatogumai.

a) Kadangi žmogus yra *lytiška būtybė*, jis priklauso kūniškajam, gyvūnijos, pasauliui. Puikiai žinome, kad dvasių pasaulis nėra lytiškas, dėl to dėl angelų lyties ginčytis būtų beprasmiška

b) Lytiškame gyvūnų pasaulyje meilės tikra prasme nėra. Yra lyčių trauka, galingas natūralus polinkis - instinktas, užtikrinantis reprodukcinę funkciją ir rūšies išlikimą. Egzistuoja ir tam tikra gyvūnų ištikimybė arba monogamija, tačiau tai dar nėra meilė.

c) Kai visatoje pasirodo *žmogus*, atsiranda šis tas visiškai nauja: iškyla *asmuo* arba, kaip sako kai kurie šiuolaikiniai filosofai, *atsiranda sąmonė*. Asmuo nebėra vien instinkto valdomas. Jis savarankiškas ir

² „Senovėje žmogaus prigimtis nebuvo tokia kaip dabar, bet visai kitokia. Tad pradžia žinokite, kad žmonių lytis buvo trys, o ne dvi kaip dabar – vyriškoji ir moteriškoji; buvo dar ir trečia, jungusi abi kitas. Iš jos teliko vien vardas, ji pati išnyko. Tais laikais androginas buvo atskira lytis: savo išvaizda ir vardu jis apėmė tiek vyriškąją, tiek ir moteriškąją lytį. [...] Šių žmonių kūnas buvo apvalus: jie turėjo apvalią nugarą, šonus, keturias rankas, kojų tiek pat, kiek ir rankų, du visiškai vienodus veidus ant apvalaus kaklo; [...] galva buvo viena, ausys keturios, gėdingosios dalys dvi“ ir t. t.

Pirmykščiai žmonės buvo labai stiprūs, ir dievams kėlė grėsmę. Dėl to Dzeusas priima radikalų sprendimą: „Štai dabar, sako, perpjasiu kiekvieną jų pusiau: tada jie silpnesni bus ir mums naudingesni, nes jų skaičius padidės. Ir vaikščios jie tiesiai, dviem kojom (anksčiau galėdavo riedėti kaip ratas). O jei pamatysime, kad vis dar sauvailauja ir neduoda mums ramybės, dar kartą, sako, perpjasiu pusiau: tegul vaikščioja viena koja, pasišokinėdami!“

Dzeusas taip ir padarė, liepdamas Apolonui susiūti žaizdas, apie kurias liudija iki šiol išlikęs randas – bamba.

„Tad kiekvienas iš mūsų yra žmogus „pusmarkis“, nes jis perpjautas pusiau panašiai kaip pleksnė, ir kiekvienas nuolat savo „pusmarkio“ ieško. Todėl tie vyrai, kurie yra viena pusė tos mišrios lyties, kuri anuomet vadinosi androginu, myli moteris (o moterys – vyrus). [...] Moterys, kurios yra pirmykštės moters pusė, nelabai linkusios į vyrus, jos greičiau domisi moterimis. [...] Kas pagaliau yra vyro pusė, tas ieško visko, kas vyriška“. Taip bandoma paaiškinti, iš kur kyla tuo metu Graikijoje stipriai vešėjęs homoseksualumas.

O kai žmogus susitinka su „savo puse, tada jie nuostabiai susibičiulauja, suartėja ir mylisi, nenorėdami, galima sakyti, skirtis net trumpam laikui. Ir visą gyvenimą būdami drauge, tie žmonės nemokėtų net pasakyti, ko jie vienas iš kito nori. Juk turbūt niekas nepatikėtų, kad vien dėl bendro gašlavimo malonumo jie su tokiu noru stengiasi būti drauge. Aišku, kad kiekviena siela geidžia kažko kito, ko ir pati pasakyti nemoka, bet vien spėlioja ir tik neaiškiai užsimena, ko trokšta“.

Taip šiuo mitu bandoma paaiškinti, iš kur kyla žmonės tarsi „sulydanti“ meilė, kurios jie „seniai troško – susijungti ir susilieti su mylimuoju, iš dviejų būtybių pasidaryti viena“ (Platonas. Puota, 14–16 sk.).

atsakingas, sugebantis pasirinkti, duoti ir atsiduoti, tačiau yra nepaprastai susietas su kitas asmenimis. Tapti tikrai pačiu savimi ir save „realizuoti“ žmogus gali tikrai per tarpasmeninius ryšius. O vienas iš šių ryšių yra ypatingas – meilė, gryna dviejų laisvų asmenų dovana vienas kitam.

Kadangi žmogaus lytiškumas taip pat susietas su kūniškumu, jo „gyvuliškąją prigimtį“, jis tampa žmogišku asmens lytiškumu. Iš jo kyla ne tik paprasčiausias lytinis aktu išreiškiamas fizinis potraukis, lytiškumas tampa ir asmenų bendrystės, apimančios ir visą jų dvasingumą, pagrindu.

Žmogaus meilė nėra vien tik gyvūnų lytinio instinkto, tampančio lytinio potraukio, išaukštinimas. Tai – kažkas nauja ir ypatinga, kas išskiria meilę juslinėje visatoje, tai – vienatinis ir išimtinis žmonijos paveldas. Dėl to čia būtų labai pravartu dar kartą perskaityti gražų Pradžios knygos tekstą:

Tuomet Viešpats Dievas užmigdė žmogų kietu miegu ir, jam miegant, išėmė vieną jo šonkaulį, o jo vietą užpildė raumenimis. O iš šonkaulio, kurį Viešpats Dievas buvo išėmęs iš žmogaus, padarė moterį ir atvedė ją pas žmogų. O žmogus ištarė: „ši pagaliau yra kaulas mano kaulų ir kūnas mano kūno. Ši bus vadinama Moterimi, nes iš jos Vyro ji buvo paimta“.

Todėl vyras palieka savo tėvą ir motiną, glaudžiasi prie savo žmonos, ir jie tampa vienu kūnu (Pr 2, 21–24).

2.3. Giliausia paslaptis

Suprantama, šis bandymas atskleisti meilę yra gana bendro pobūdžio ir gali pasirodyti, kad mes truputį „plaukiojame“. Norint iš tiesų į ką nors įsigilinti ir pamatyti „tikrąjį veidą“, šiandien būtina remtis psichologija ar net psichiatrija. Tik tada suprasime, kokia sudėtinga yra mūsų gyvenimo tikrovė. Tačiau žmonėms, neturintiems reikiamų žinių, to imtis gana sudėtinga. Nors šis užmojis ir viliojantis, iš tiesų yra gan apgaulingas, nes nuo meilės nuplėšus ją gaubiančią poetišką romantiką, dažnai sugriūva visos iliuzijos.

Kadangi egzistuoja nuomonė, jog „sutuoktinio pasirinkimą nulemia sąmonė, kuriai mes neturime įtakos,³ ir kad „rinkdamasis lytinį partnerį, žmogus yra savo sąmonės žaisliukas,⁴ pabandydama atskleisti, koks vaidmuo iš tiesų tenka iš sąmonės kylančiam lytiniam potraukiui bei geismui (ši terminą čia vartojame kiek kitokia prasme nei bendrai priimta).

Anot Z.Froido, meilės objektas pasirenkamas dvejopai: arba remiantis tėvų įvaizdžiu (pvz., moteris ieško vyro kaip tėvo pakaitalo), arba narcizo principu – vadovaujantis subjekto fiziniams poreikiams.⁵

Tai susumavę, beveik sugrįžtame prie platoniškojo mito aiškinimo. „Iš esmės meilė galima apibūdinti kaip žmogaus lytiškumo pastangą bent trumpam susigrąžinti visiems laikams prarastą laimę. Kitame žmoguje, kuris vaizduotėje gerokai idealizuojamas, ieškoma to, ko netekome ir kas neįvardijama.“⁶ „Mylimojo pasirinkimą įmanoma paaiškinti tik nostalgiskomis svajonėmis apie tai, kas jau prarasta ir pamiršta.“⁷

Dėl to Siuzana Lilar yra teisi rašydama: „lytinė meilė išreiškia kur kas didesnę žmogaus troškimą – atsikratyti dvilypumo ir atstatyti tai, ką jis jaučia praradęs. Lytiškumo samprata, simboliškai išaiškinta Androginijos mite, gyvavo ne tik pirmykščių bendruomenių sekso ritualuose. Ji aptinkama ir daugelyje didžiųjų tradicinių kultūrų bei vis labiau vertinama šiuolaikinių mąstytojų. Ši samprata atsispindi ir paskutiniuosiuose Z.Froido teiginiuose, ir G.Jungo veikaluose. Net sociologai kalba apie seksualumą kaip apie ‘prarasto tęstinumo nostalgiją’.

Galima sakyti, kad ‘lytis yra biologinė prabanga’, nes lytinė diferenciacija evoliucijoje atsirado gana vėlai, išsivysčius pakankamai sudėtingiems gyvūnams. Tačiau jos dėsnis yra toks: kam nors atsiskiriant,

³ Beraudy R. Santuokos sakramentas ir šiuolaikinė kultūra. 1985, p. 87

⁴ Ten pat, p. 59

⁵ J. Guittonas kalba apie tai, kad „meilės mechanizmą sudaro dvi palankiai nuteikiančios ‘haliucinacijos’: pirmosios dėka kitame žmoguje ieškome to, ko manome neturį patys; antroji leidžia įsivaizduoti savo galimą tobulumą, įgalinantį pranokti patiems save ir geriausiai save „realizuoti“. Pirmasis mechanizmas mus išlaisvina, o antrasis pakylėja. Tačiau tai tinka, tik kalbant apie tobulą meilę. Nors meilės mechanizmas ir paprastas, tačiau subtilus. Vien iš to jau galima nujausti, kaip sunku, beveik neįmanoma, tobulos meilės pasiekti“ (Guitton J. Žmogaus meilė. 1948, p. 8)

⁶ Beraudy R. Santuokos sakramentas ir šiuolaikinė kultūra. 1985, p. 86

⁷ Leclair S. Troškimo vieta žmogaus lytiškume, p. 250

drauge gimsta ir troškimas atsiradusią tuštumą užpildyti. Būtent šis troškimas kompensuoti lyčių atsiskyrimą, sugrįžtant į pirmykštę būseną, ir vadinamas meile.“⁸

Ko gero, visą šią „alchemiją“ geriausiai paaiškintų žinomas Pradžios knygos teiginys: „Negera žmogui būti vienam“. Kad žmogus jaustųsi visavertis, jam reikia kito žmogaus. Tiksliau, reikalingas tobulasis „kitas“ arba, kaip dažnai mėgstama sakyti, – „antroji pusė“, jo „*alter ego*“.

Tačiau kiek mums pavyko pranikti į slėpinį? Juk pateikti teiginiai – tokie įvairūs ir neišsamūs. Pavyzdžiui, bandoma meilę susieti vien su žmogus kūnu. Tačiau yra kūnas, pavaldus skalpeliui ar kompiuteriniam tomografui, įgalinančiam ištirti ir jo audinių ląsteles, ir liaukų sekreciją... Yra ir nuogas kūnas, išaukštintas prabangaus Rubenso skulptūrų perlamutro... Tad kur toji jo tiesa? Jeigu po romantišku ir jaudinančiu meilės paviršiumi vis dėlto slypi labai proziška tikrovė, „psichologinė chemija“ čia irgi negali tarti paskutiniojo žodžio. Dėl to mes ir neištrūkstame iš slėpinio. Ir tuo geriau!

Vienišas žmogus jaučia tam tikrą stygių, galima sakyti, kad jis nepajėgia iki galo išispildyti, patirti pilnatvės. Tačiau mes žinome, kur reikia ieškoti tikrojo atsakymo. „Dievas yra meilė“. Niekada nesakoma, kad meilė yra Dievas, nes tai – skirtingi dalykai. Jeigu Dievas iš tiesų yra meilė, niekada ir nesuprasime, kas iš tiesų ji yra, kol neišvysime Dievo, nes jis turi tai, ko stinga mums. Kadangi žmogus bei jų pora yra sukurti pagal Dievo atvaizdą, galime sakyti, jog net ir lytinis potraukis yra Dievo paženklintas. Dėl to žmogaus iki galo irgi neperprasime, kol neregėsime Dievo.

2.4. Įsimylėti ir mylėti

Tai, ką mes kalbėjome apie meilę, liečia tikrai jos išorinę pusę, pirmąją fazę. Kai įsimylime, jaučiamės tarsi meilės ištikti, netikėtai užklupti. Angliškai sakoma: „įkristi, įpulti į meilę“. Įsimylėjusį žmogų traukia kitas žmogus, jis kupinas nuostabos, be galo susižavėjęs. Bet ar galėsime sakyti, kad mylime iš tiesų, jeigu čia ir sustosime?

Kai gyvename vien meilės potraukiu, jis mus neša ir liūliuoja... Viskas gražu ir lengva. Bet mylėti iš tiesų – tai pamatyti ir kitą meilės pusę, pereiti į antrąją jos fazę, reikalaujančią daugiau sąmoningumo ir atsakomybės. Tikra meilė nėra netikėta, jai reikia mūsų sutikimo. Mylėti iš tiesų – tai atsiduoti. Savęs neatiduodant, tikra meilė neįmanoma, nes ji – kur kas daugiau nei paprastas įsimylėjimas. Bet apie tai mes dar kalbėsime...

2.5. Gražiausi prisipažinimai mylint... Biblijoje

“Paimsiu tave sau žmona amžinai, –
tave sau žmona paimsiu teisumu ir teisingumu,
ištikima meile ir gailestingumu.
Paimsiu tave sau žmona ištikimybe.
Tuomet tu sužinosi, kas yra VIEŠPATS.
Tą dieną išklausysiu, – tai VIEŠPATIES žodis, –
išklausysiu dangaus, o jie išklausys žemės.
Žemė išklausys grūdo, vyno ir aliejaus,
o jie išklausys Jezrèelio.
Pasėsiu ją krašte sau pačiam.
pasielgsiu gailestingai su Lo-Rūhama
ir sakysiu tam, kuris Lo-Amni:
„Tu esi mano tauta,
o jis atsakys: „Tu esi mano Dievas“.

(Ozėjo knyga 2, 21–25)

“Tebučiuoja jis mane savo lūpų bučiniiais!
malonesnė tavo meilė negu vynas,

⁸ Lilar S. *Sutuoktinių pora*. 1963, p. 18–19

negu tavo brangiojo aliejaus kvapas!
Tavo vardas – palieti kvėpalai, –
užtat tave mergaitės myli.
Imk mane su savimi! Skubėkime!
Vesk mane, karaliau, į savo kambarius.
Tavimi mes džiaugsimės ir linksminsimės,
skonėsime tavo meile labiau negu vynu.
Teisingai daro, kad tave myli!”

(Giesmių giesmė 1, 2-4)

“Klausykis! Mano mylimasis!
Štai jis ateina,
šokinėdamas per kalnus,
liuoksėdamas per kalvas.
Mano mylimasis panašus į gazelę
ar jauną briedį.
Štai jis stovi už mūsų sienos,
žvelgia vidun pro mūsų langus,
bando įžiūrėti pro pinučius.
Mylimasis mane kalbina!
Jis man taria:
„Kelkis, mano meile,
mano gražioji, eikš!
Juk žiema jau pasibaigė,
lietūs praėjo ir nuščiuvo.
Žemė nuberta žiedais,
tuojau metas vynmedžius genėti,
ir purplėlis jau burkuoja mūsų šalyje.
Figmedis augina žalias figas,
ir vynmedžių žiedai tvinsta
maloniais kvapais.
Kelkis, mano meile, mano gražioji,
eikš!
O mano balande uolų plyšyje,
uolos prieglobstyje,
leisk man pamatyti tavo veidą
ir išgirsti tavo balsą,
nes tavo balsas toks mielas
ir tavo veidas gražus“.
Sugaudykit mums lapės –
tas laputes,
kenkiančias vynuogynams.
Juk mūsų vynuogynai žydi!
Mylimasis man, aš jam;
jis gano savo kaimenę tarp lelijų.”

(Giesmių giesmė 2, 8–16)

3. ANTRASIS SUSITIKIMAS KODĖL TUOKIAMASI?

Tikslas

Turėtume pabandyti suvokti, kokia yra santuokos, šios senos kaip pasaulis žmonijos institucijos bei visos visuomenės pamatinio akmens, prasmė ir drauge įsisaugoti, kad santuoka, kaip institucija, ir meilė nebūtinai yra susijusios. O tada kelkime klausimą: kodėl vis dėlto tuokiamasi?

Šeimoje

1. Kodėl įregistruojame civilinę santuoką ir susituokėme Bažnyčioje? Kiek priimant šį sprendimą lėmė meilė?

2. Ar savo gyvenime mes irgi jautėme dažnai pasitaikančią įtampą tarp meilės ir santuokos – tarp gaivališko laisvės pojūčio ir institucinių suvaržymų? Ar jūs manote, kad kai kuriais atvejais santuoka gali būti kliūtimi meilei?

3. Žmonės myli vienas kitą, bet nenori tuoktis... Tokių porų daugėja. Tačiau nepakanka vien dėl to apgailestauti, reikia kelti klausimą, kodėl. Tai, kad jaunimas svarsto, ar verta tuoktis, mus turėtų skatinti susimąstyti, kokia iš tiesų yra santuokos prasmė. Dėl kokių priežasčių santuoka atmetama? Ar turėjote progos apie tai pasikalbėti su jaunais žmonėmis? Jų gyvenimo būdas mus verčia suklusti ir skatina peržvelgti tradicines nuostatas. Ar jaunimas iš naujo išranda, kas yra pora? Kaip apskritai atpažinti tai, kas santuokoje svarbiausia? Kaip skirtingomis istorinėmis, ekonominėmis, kultūrinėmis sąlygomis gyvenantys įvairių tautų žmonės galėtų išlukštinti jos „kanduoį“?

Komandoje

1. Dabartinės kanoninės santuokos apeigos, kurios yra privalomos, kad katalikų santuoka būtų galiojanti, Bažnyčioje buvo įvestos palyginti vėlai, tik XVI a. Jų esmė aiški: katalikų santuoka yra galiojanti tik tai tuomet, kai ją palaimina įgaliotas dvasininkas, dalyvaujant dviems liudininkams. Anksčiau ir be šių sąlygų santuoka buvo laikoma sakramentine ir galiojančia. Dabar mes pernelyg didelį dėmesį skiriame apeigoms, pamiršdami žmogiškąją tikrovę, kuri yra svarbiausia. Juk tikrais sutuoktiniais netampama automatiškai, vien tik „susituokus bažnyčioje“. Tad kaip jaunos žmones mokytį kurti porą?

2. Ar jums žinoma, kodėl poros nori tuoktis bažnyčioje? Kokie yra jų motyvai? Vienos poros bažnytinės santuokos siekia tikrai sąmoningai. Bet ne visos... Juk yra sužadėtinių, apleidusių bet kokią religinę praktiką, kai kurie iš jų net nebetiki, tačiau vis dėlto nori bažnytinės santuokos. Kodėl? Dėl to, kad taip priimta? Kad tokios šeimos tradicijos? Kad ši santuoka atrodo svaresnė?

Kokius argumentus jūs galėtumėte pateikti jauniems žmonėms, kalbėdami apie civilinės ir bažnytinės santuokos vertę? Kartu sudarykite tokių argumentų sąrašą.

3. Ką jūs manote apie juridinį krikščioniškos santuokos apibrėžimą, pateikiamą naujajame Kanonų teisės kodekse (§ 1055): „Pakrikštytųjų vedybinei sandorai, kuria remiantis vyras ir moteris drauge sudaro bendruomenę visam gyvenimui ir kuri savo prigimtimi yra skirta sutuoktinių gėriui bei vaikų gimdymui ir auklėjimui, mūsų Viešpats Kristus suteikia sakramento kilnumą“.

Įsigilinkite į šį apibrėžimą, palygindami jį su senaisiais vadovėliniais „apibrėžimais“: „Kodėl buvo įsteigta santuoka? Atsakymas: santuoka buvo įsteigta, kad būtų užtikrintas žmonių giminės pratęsimas ir kad sutuoktiniai vienas kitam galėtų suteikti pagalbą nuo geismo“.

Konkretus gestas

Kaip jūs paminėsite artimiausias savo santuokos metines? Gal tą dieną kartu atsipūsite? O gal prisidėsite rengiant paskaitas ar seminarus būsimesiems sutuoktiniais arba sunkumų patiriančioms poroms?

Toliau skaitykite 2 temai skirtą pagrindinį tekstą.

Kas yra santuoka?

Kai kalbame apie santuoką, dažnai galvojame visai apie ką kita. Ir, ko gero, tai beveik neturi nieko bendro su meile!

3.1. Santuoka yra žmonijos institucija

Be abejo, santuoka yra viena pamatinių visuomenės institucijų. Galima sakyti, kad ją, nors ir skirtingą, sutinkame visur, nes ši institucija yra kertinis akmuo, palaikantis ir sutvirtinantis visą socialinę sistemą.

Santuoka yra visuotinė žmonijos tikrovė, socialinis aktas, sutartis, į kurią meilė neįtraukiama: tai labiau šeimų, o ne individų sandoris. Žinome, kad senovėje šį sandorį dažniausiai nulemdavo ne asmeninis pasirinkimas, o tai, kaip nusprendavo šeima arba klanas, kuriam ji priklausė. Šiuo atveju asmeninis sutikimas likdavo antroje vietoje, nes meilė nebuvo lemiamas veiksnys. Šiandien vakaruose taip pat dar žinomas patriarchalinės visuomenės paprotys, kai tėvas, atiduodamas dukrą, gauna už tai kompensaciją, tačiau kraitis mums jau atrodytų kaip nesusipratimas...

Santuoka, kaip institucija, įgavo įvairias formas priklausomai nuo visuomenės ir kultūros. Čia neįmanoma išsamiai išnagrinėti santuokos sampratos bei aptarti jos evoliucijos. Reikėtų tikrai pasakyti, kad po daugelio peripetijų Vakaruose išivyravo santuokos institucija, paremta ne keltų ar germanų papročių teise, o romėnų teisės įstatais, pabrėžusiais susitarimą. „*Consensus facit nuptias*“, – teigė romėnai, santuokos pagrindu laikydami abiejų šalių sutikimą.

3.2. Santuokos sampratą suvienodino ir įvedė Bažnyčia

Tai neįvyko per keletą metų... Teko kovoti su faktiškai gyvavusia poligamija bei kraujomaiša (iš čia kilo draudimas tuoktis net iki šeštos giminių eilės), su sutuoktinių atleidimu bei skyrybomis... Kadangi Bažnyčia buvo priversta sunorminti santuoką, ko nepadarė karolingų imperijoje Vakaruose nuosmukį patyrusi pasaulietinė valdžia, ji įvedė:

– *monogamiją* (galime sakyti, kad Karolis Didysis buvo paskutinis princas, praktikavęs poligamiją, tuo tarpu kai apdainuotasis karalius Dagobertas greta karalienės turėjo dar mažiausiai 32 sugyventines. Tai pripažino ir *Gesta Francorum*: „religiniu požiūriu karalius Dagobertas kartais elgdavosi netinkamai, nes niekas negali būti tobulas“;

– *individualų abiejų šalių sutikimą*;

– *santuokos neišardomumą*.

Bažnyčia nustatė ir tam tikrus *draudimus*, ypač dėl kraujomaišos (1225 m. vykusiame Laterano Susirinkime šie draudimai buvo apsvarstyti ir sumažinti).

Nuo XII a. vidurio Bažnyčia santuoką laiko vienu iš sakramentų. Savąją *santuokos teologiją* ji pagrindė šv. Augustino mokymu. Santuokos vertę, kaip stiprią priešpriešą kai kurioms erezijoms, jis iškėlė pabrėždamas trejopą jos gėrį: *fides, proles, sacramentum*, kitaip sakant, ištikimybę, vaisingumą bei sakramentinę dimensiją. Dar reikėtų pridurti, kad stengiantis išgyvendinti slaptas santuokas būtent Bažnyčia įvedė ir kanoniškai privalomas viešas santuokos apeigas.

Susidūrusi su Reformacija, XVI a. vykusiame Tridento Susirinkime Bažnyčia patvirtino savo teisę į tikinčių santuoką ir nustatė vieną iš jos galiojimo sąlygų: santuoka turi vykti dalyvaujant įgaliotam dvasininkui bei dviem liudininkams. Nuo tada religinėms apeigoms skiriamas vis didesnis dėmesys, nors iki tol krikščionių santuoka buvo gera, galiojanti bei sakramentinė ir be šių apeigų. Tačiau kadangi Bažnyčia gali spręsti, kada jos teikiami sakramentai yra galiojantys, ji turi teisę keisti ir santuokos apeigas.

Bet liko neatsakytas vienas klausimas. Jeigu santuoka sudaroma kaip *sandoris*, įsigaliojantis abiem šalims sutikus, kokia reikšmė tuomet tenka santuokiniam ryšiui arba „naudojimuisi“ santuoka, kas ir yra šio *sandorio* pagrindas, aiškus jo objektas.

Didysis XII a. teisininkas Gratienas savo dekretu nurodė: „santuoka yra paremta sutikimu (tuo grindžiama romėnų teisė), tačiau ji neatsiejama nuo kūnų sąjungos, kuri vienintelė užbaigia santuoką“. Tad santuoka, kuri patvirtinta, bet nenaudojama – *ratum non consummatum*, – nėra neišardoma.

Berods, Reimso vyskupas Hincmaras 860 m. pirmasis suformulavo Bažnyčioje įsigalėjusią nuostatą: naudojimas santuoka yra būtina santuokos sakramento bei jos neišardomumo sąlyga.

Popiežius Aleksandras III (1159–1181 m.) paskelbė nutarimą, galiojantį iki šiol: kadangi santuoka yra paremta dviejų šalių sutikimu, ji negali būti išardyta vieno sutuoktinio valia, tačiau popiežius gali nuo jos atleisti (dispensuoti), jeigu santuoka nesinaudojama.⁹

3.3. Teisė ir slėpinys/slėpiningumas

Išryškėjus tokiems svarbiems juridiniams santuokos aspektams, kaip monogamija, neišardomumas, santuokinė pareiga, santuokos institucijai vadovavusi Bažnyčia privalėjo nustatyti jos kanoninius reikalavimus. Todėl nebeliko vietos mistikai, ir meilė nevaicino svarbaus vaidmens.

Marija Šampanietė, Alienoro iš Akvitanijos duktė bei *kurtuazinės* meilės žinovė, teisme pareiškė taip: „susituokusiesiems meilė neturi jokios galios, nes tik meilužiai susitaria paprastai ir laisvai, neverčiami jokios būtinybės; tuo tarpu sutuoktiniai yra įsipareigoję pakęsti vienas kito valią ir nuo nieko neatsisakyti“.

Tenka pripažinti, kad dvasines santuokos vertybes pabrėžianti mistinė jos samprata Bažnyčios Tėvams buvusi visiškai akivaizdi dar krikščionybės antikoje, šiandienos krikščionio mentalitetui atrodo pakankamai nauja ir moderni.

Tačiau Bažnyčia išgyveno įdomią evoliuciją netgi juridiniu požiūriu. Ją pastebime lygindami 1917 m. sudaryto Kanonų teisės kodekso tekstą su 1983 m. peržiūrėtu Kodeksu. 1917 m. Kodeksas santuoką apibūdino kaip sandorį, išskirdamas jo pirminį tikslą – palikuonių gimdymą – bei antrinį tikslą – tarpusavio pagalbą (senesni vadovėliai čia kalbėdavo dar ir apie pagalbą kūno geismui). Sandorio pagrindas buvo „abipusis, nuolatinis ir išskirtinis teisų į savo kūną perleidimas bei priėmimas tam, kad gimtų palikuonys“.

Vatikano II Susirinkimo, kuriam pasiūlymus pateikė ir Dievo Motinos komandos, dėka irgi įvyko tam tikra evoliucija, įgalinusi grynai juridinį požiūrį pakeisti labiau humanišku. Nuo šiol santuokos tikslai nebeskirstomi į pirminį ir antrinį, kalbama ne vien tik apie sandorį (pabrėžiamas tikslai abipusis sutikimas), bet labiau apie *sandorą* bibline šio žodžio prasme bei apie gyvenimo bendruomenę.

Prisiminkime tikrai gražų santuokos apibūdinimą iš 1983 m. Kanonų teisės kodekso, atveriantį visiškai naują jos perspektyvą: „pakrikštytųjų vedybinei sandorai, kuria remiantis vyras ir moteris drauge sudaro bendruomenę visam gyvenimui ir kuri savo prigimtimi yra skirta sutuoktinių gėriui bei vaikų gimdymui ir auklėjimui, mūsų Viešpats Kristus suteikia sakramento kilnumą“.

Kadangi santuoką reguliuojanti Kanonų teisė ir lieka teise, išreiškiama juridiniais terminais, dvasingumas ir slėpiningumas į santuoką prasiskverbia per jos sakramentinę dimensiją. Dėl to ši žemiška tikrovė, ši visuomenės institucija, labai veikiama socialinių, ekonominių, kultūrinių ir dažnai netgi politinių sąlygų, padeda krikščionims priimti malonę ir juos pašventina. O tai iš tiesų labai daug ką keičia ir palieka vietos pasirinkimui iš meilės.

Tačiau čia mes būtinai susidursime su įtampa, neišvengiamai kylančia tarp institucijos ir gyvenimo, tarp to, kas nustatyta ir reglamentuota, ir to, kas visiškai spontaniška ir nenumatyta... Būtent čia ir užsimezga ryšys tarp santuokos ir meilės.

3.4. Nekeičiamos taisyklės?

Bažnyčia nustatė, kokiais kriterijais remiantis krikščionių santuoka yra teisėta. Tai ji darė sąlygojama istorinio Vakarų konteksto bei atitinkamo kultūrinio mentaliteto. Dėl to ši sakramentu tapusi žmogaus tikrovė atspindi ano meto aplinkybes. Tad ar galime teigti, kad šios taisyklės yra visuotinės, nustatytos kartą ir visiems laikams? Dabartinė santuokos krizė, be abejo, turėtų skatinti mus apie tai susimąstyti, nes Bažnyčia savo taisykles gali keisti lygiai taip pat, kaip jas nustatė. Svarbiausia išsiaiškinti, kur yra tas neliečiamas santuokos branduolys ir kas gali būti keičiama, nepažeidžiant esmės.

Čia pasitenkinsime dviem pavyzdžiais.

⁹ Žr. G. Gaudelier. Santuoka ir skyrybos. Liuveno teologijos žurnalas. 1988 m., Nr. 4

Kalbėdami apie santuokos neišardomumą turėtume prisiminti, kad Rytų krikščionių tradicija yra ne tokia griežta – kai kuriais atvejais sutuoktiniams leidžiama išsiskirti, o tam, kuris buvo nekaltas, dar kartą tuoktis. Vatikano II Susirinkime dalis dvasininkų iš Rytų šalių nuoširdžiai stengėsi, kad ši tradicija būtų pripažinta.

Kadangi Afrikoje nuolat keliamas klausimas dėl paprotinių santuokų pripažinimo, 1984 m. vykusiame kongrese kardinolas Malula pasakė karštą ginamąją kalbą, kad būtų pripažinta afrikietiška santuokos ir šeimos samprata. Tačiau turėtume žinoti, kad afrikietiška santuoka visų pirma yra sandoris tarp dviejų šeimų. Dėl to čia pirmiausia būtinas šeimos, o ne sužadėtinių sutikimas. Bet paprotinė santuoka Afrikoje niekada nebuvo laikoma konkubinatu. Tai yra tikra santuoka, tik vykstanti palaiptams. Antra vertus, ar santuokos neišardomumą pagrindžiantis „naudojimo“ kriterijus nėra susietas su tam tikra kultūra ir ar jis gali būti visiems privalomas? Kardinolas Malula reziūmavo taip: „ar remiantis afrikietiška santuokos samprata turėtume kalbėti apie badošanas vedybas? Ar paprotinė santuoka turėtų būti laikoma konkubinatu? Ar ‘naudojimas santuoka’, pagrįstas vien tik lytiniu aktu, gali būti teisėtas visoms tautoms privalomo įstatymo pagrindas?“¹⁰

Galėtume išvardinti ir daugiau klausimų, kylančių ir pačioje oficialiąją sampratą subrandinusioje Vakarų kultūroje. Pvz., ar kiekviena galiojanti pakrikštytųjų santuoka šiandien laikytina sakramentine, jeigu nebesama tikėjimo?..

Taip

“Viskas prasidėjo nuo *taip*,
kurį vieną kūrimo dienų dangus ištare žemei,
nuo Dievo ištarto *taip* nebūčiai, kad nurimtų chaosas,
nuo gyvybės *taip*, suplevenusio virš žmonių poros...
Ilga Meilės istorija prasidėjo vienu *taip*.
Taip tautai, pasirinktai sudaryti beprotišką sandorą,
Marijos *taip*, ištartas ateičiai,
gyvenimą skelbiantis pranašų ir mokinių *taip*,
Jėzaus *taip*, ištartas ir pakartotas žmonijai.

Vieną gražų saulėtą rytą pražįs naujas *taip*,
kurį vienas kitam ištarsime tu ir aš.
Taip švelnus kaip glamonė.
Taip kupinas meilės kaip bučinys.
Taip, ištartas kitam dėl to, kad jis yra ir bus.
Taip viskam, kuo mes tapsime.
Du rizikingi *taip* erdvėje ir laike.
Du *taip* begalybės skoniui, amžinybės spalvoms,
du *taip* mūsų gyvenimo prieblandai, kad joje įsikurtų Meilė.
Du *taip* žvilgsnyje, nukreiptame į rytdieną,
du *taip*, patvirtinantys Meilės narsą,
du *taip* – tavo giesmė, pašaukianti būti mane.
Du *taip*, kad kasdien augintume ir išsakytume savąją Meilę.
Du *taip* neįmanomai rizikai,
paremtai Dievo drąsa ir jėga.”

(*Izabelė ir Pranciškus*)

(Iš „*Susitikimų*“. Droguet-Ardant, Paryžius, 1989 m).

Kalbėk mums apie santuoką

¹⁰ Žr. Katalikų dokumentai, 1984.09.02., Nr. 1880

“Tuomet vėl prabilo Almitra ir tarė:
O ką pasakytum apie Vedybas, mokytojai?
Ir jis atsakė tardamas:
Jūs gimėt kartu ir būsit kartu visą amžių.
Jūs būsit kartu, kai balti mirties sparnai išsklaidys jūsų dienas.
Taip, jūs būsit kartu netgi nebylioje Dievo atminty.
Bet tegul tarp jūsų lieka erdvės,
Ir tegu dangaus vėjas šoka jūsų tarpe.

Mylėkit vienas kitą, bet meilės nepaverskit pančiais:
Tegu geriau ji būna jūra, banguojanti tarp jūsų sielų krantų.
Pripildykit vienas kito taures, bet negerkit iš vienos.
Duokit vienas kitam savo duonos, bet nevalgykit iš tos pačios riekės.
Dainuokit ir šokit kartu, ir džiaukitės, bet pabūkit ir atskirai kiekvienas,
Kaip liutnios stygos yra po viena, tačiau jos virpa ta pačia muzika.

Atiduokit savo širdis, bet ne vienas kito nuosavybėn.
Nes tik Gyvenimo ranka gali valdyti jūsų širdis.
Ir stovėkit kartu, bet ne per arti vienas kito:
Nes ir šventyklos kolonos stovi atokiau,
O ąžuolas ir kiparisas neauga vienas kito šešėly.”

(Khalil Gibran. Pranašas)

4. TREČIASIS SUSITKIMAS AR SANTUOKA LIUDIJAME MEILĘ?

Tikslas

Peržvelgti, kaip gyvename meile diena dienon, metai po metų... Ar esame meilės liudytojai?

Šeimoje

1. Ar santuoka yra patvari? Kai mylime, galvojame kad visiems laikams. Kai tuokiamės – taip pat. Tačiau nei vienu, nei kitu atveju garantijų nėra.

Daug jaunų žmonių bijo įsipareigoti, nes nemato tikslo. Čia kalbame apie santuoką, tačiau tai tinka ir vienuoliniam gyvenimui. Jei galėtume įsipareigoti tikrai trejiems ketveriems metams kaip karinėje tarnyboje, būtų kur kas lengviau. Bet įsipareigoti visam gyvenimui? Tačiau ar ne šis įsipareigojimas ir suteikia tikrąją prasmę meilei, santuokai bei vienuoliniam gyvenimui?

Anksčiau įsipareigojimas „visam laikui“ trukdavo daugiausia 25–30 metų. Dabar, kai gyvenimo trukmė ilgėja, gali tekti kartu išgyventi net ir 50 metų... Ar tai įmanoma ir pagrįsta? Ar galima mylėti vienas kitą taip ilgai? Gal auksinių vestuvių jau pradedame baimintis?

Pradžioje meilė žengia tikrai pirmuosius tikros meilės žingsnius – juk tiek visko dar reikės atrasti! Tad pabandykite sudaryti sąrašą (galbūt su humoru) to, ką jūs vienas kitame po truputį atskleidėte, šią temą nagrinėti pradėdami konkrečiu gestu, kuris įvardintas toliau.

2. Krizės. Jų patiria kiekviena santuoka. Krizės ištinca visa, kas gyva, o meilė taip pat yra gyva! Tai normalus procesas, skatinantis augti, tobulėti, ieškoti tikrosios meilės prasmės. Tad nereikia krizių baimintis, nes jos žymi meilės augimo etapus.

Jeigu galite ramiai ir neaitrindami žaizdų apie tai kalbėtis, pabandykite paanalizuoti, kaip krizės jus ištiko ir kaip jas įveikėte. Ar jos suteikė progą atleisti, geriau vienas kitą suprasti, kitaip sakant, augti jūsų meilei?

3. Ar įmanoma likti ištikimam? Sociologinių apklausų duomenimis, 24% prancūzų būtų neištikimi. Kažin, ar kitur šie skaičiai yra mažesni. Remiantis statistika, Paryžiuje kas antra santuoka baigiasi skyrybomis, o laisvosios sąjungos beveik visur irgi patiria tą patį. Dažniausiai jos sudūžta penktaisiais gyvenimo metais. Viena pagrindinių skyrybų priežasčių – svetimavimas.

Nuo 1968-ųjų, kai Vakaruose pradėta siekti absoliučios laisvės („draudžiama drausti“), akivaizdžiausiai tai pasireiškė santuokoje bei lytiniame gyvenime. Tuo metu ištikimybė buvo laikoma vos ne Antikos papročių liekana...

Dabar situacija keičiasi ir santuokinė ištikimybė nebeatrodo juokinga. Priešingai – jos siekiama ir linkima. Tai liudija ir santuokos patarėjai: „apie ištikimybę ir neištikimybę nemažai mažiau. Mane labai jaudina prieštaravimas tarp to, kas teigiama, ir to, kas išgyvenama: nors sakoma, kad ištikimybė neegzistuoja, tačiau neištikimybę lydi nepakeliamas kančia. Juntamas ištikimybės troškimas ir apmaudas, kad ji nepasiekiamas“.

Tačiau ištikimybė neturi absoliučių garantijų, ir niekas nėra apsaugotas nuo staigmenų. Dėl to nereikia žaisti su ugnimi...

O ką jums reiškia būti ištikimam/ai? Kokį patarimą duotumėte pradedantiems gyventi kartu ir tiems, kurie jau sulaukė „vidudienio demono“ amžiaus?

4. Na, o pavydas? Jis taip pat gali kilti bet kurioje šeimoje, netgi priklausančioje Dievo Motinos komandai. Šiandienos pasaulyje darbas ir bendradarbių santykiai susituokusiesiems dažnai kelia įvairių pagundų, o kitam sutuoktiniui tai gali pažadinti pavydo jausmą.

Ar tai normalu ir teisėta? Ar tuo reikia stebėtis? O gal – ką nors keisti?

Komandoje

1. Per paskutiniuosius 40 metų Vakaruose daug kas pasikeitė... Per keletą dešimtmečių gerokai pakito ir tai, kas susieta su santuoka. Apie ją nebegalima kalbėti taip, kaip prieš keturis dešimtmečius, kai viskas klostėsi dar gana tradiciškai.

Anksčiau (prieš keturiasdešimt metų, kai tik atsirado Dievo Motinos komandos):

– nebuvo gyvenama „susidėjus“, konkubinatas buvo laikomas už visuomenės ribų;

– skyrybos buvo gerokai retesnės ir neigiamai vertinamos;

– nebuvo kontracetinių tablečių. Pernelyg nekantrūs sužadėtiniai privalėdavo skubiai susituokti, kad taip *tai* „išpirktų“;

– apie abortus iš viso nekalbėta, nebent puse lūpų; tai buvo baustina.

Šiandien:

– *Studentai dažnai „susimeta į krūvą“, vos pradėję mokytis universitete, ir gyvena kartu tol, kol viskas gerai klojasi... Jei ne, – draugiškai išsiskiria.*

– Sprendimas susituokti merijoje ar bažnyčioje dažniausiai priimamas ne norint įsipareigoti „iki mirties“, o tam, kad būtų įteisinta susidariusi situacija. Bet kuriuo atveju, skyrybos ir toliau lieka kaip išėitis.

– Vaikai? Jų galima turėti tik tiek, kiek norima, o nenorint, neturėti iš viso. Jeigu „nesuveikia“ tabletės, lieka „nebaustinas“, o kartais netgi Socialinio draudimo kompensuojamas, abortas.

Iš tiesų, padėtis gerokai pasikeitė. Dėl to, kai Dievo Motinos komandose kalbame apie meilę ir santuoką, reikia prisiminti, kokioje aplinkoje dabar murkdosi jaunos poros. Ar jūs, susituokusieji visiškai kitokiomis aplinkybėmis, pakankamai tai įvertinate?

Įsitraukti į komandą šiandien – tai ne tik keliauti kartu su draugų šeimomis draugiškai tarpusavyje padedant, tačiau ir užimti tam tikrą poziciją, turėti drąsos apginti savo įsitikinimus, nepaisant viešosios nuomonės... Ar esate tai įsisąmoninę?

2. „Susituokti, kad galėtum mylėti“. Noriu susituokti su tavimi ne dėl to, kad tave myliu, bet kad galėčiau mylėti. Vienai 1988 m. į Lurdą atvykusiai komandai šis sakiny suskėlė šoką, tačiau tokia yra ir kardinolo Danneelso nuomonė: meilė yra apsisprendimas.

Kartais manoma, jog tam, kad meilė būtų nuoširdi, reikia turėti galimybę išsiskirti, nuolat viską iš naujo svarstyti. Tačiau būtent santuoka ir įpareigoja gyventi kartu visą gyvenimą, kas rytą nepradedant abejoti savo pora. Nepamirškime, kad santuokinis gyvenimas statomas ant uolos, ne ant smėlio, o uola yra kieta!

Antra vertus, ar manote, kad tuoktis nemylint, o viliantis, kad meilė gims vėliau, yra išmintinga? Tačiau gal „sumanyta santuoka“ ir turi tam tikro pagrindo, jei ji gyvuoja kitose, ne Vakarų, kultūrose. Kokia būtų jūsų nuomonė?

3. Apsvarstykite tokį klausimą: kokie yra pagrindiniai krikščioniškos santuokos reikalavimai? Atkreipkite dėmesį į tai, kaip šie reikalavimai meilei užtikrina tiesą. Štai kodėl mes galime tvirtinti, kad būtent krikščioniškoje santuokoje tikra meilė gali labiausiai išsiskleisti.

Konkretus gestas

Surašykite, ką atskleidėte kitame sutuoktynyje nuo santuokinio gyvenimo pradžios. Apsikeiskite sąrašais.

Toliau skaitykite 3 temai skirtą pagrindinį tekstą.

4.1. Meilės liudytojai per santuoką

Šiek tiek pasistūmėjome į priekį, bandydami priartėti prie to, kas yra meilė, bei to, kas yra santuoka. Vienas svarbiausių dalykų, kuriuos susituokę krikščionys turi liudyti šiandienos pasauliui, gali būti išsakytas keliais žodžiais: mes tikime meile, tikime santuoka, tikime, kad iš tiesų krikščioniškai išgyvenamoje santuokoje meilė ypatingai išsiskleidžia.

Šis liudijimas yra būtinas, nes šiandien, ko gero, vyrauja supratimas, kad meilė ir santuoka yra viena kitai svetimos ir netgi nesuderinamos tikrovės. Tam randama tūkstančiai pavyzdžių... Pakanka prisiminti

vien bulvarines pjoses, paremtas klasikiniu meilės trikampiu – vyras, žmonas ir meilužis arba meilužė. Kalbant apie meilę čia būtinai reikalingas trečias asmuo, kurio ieškoma už santuokos ribų.

Daugumoje šiuolaikinių filmų labai sunku išvysti normaliai susituokusią porą: tai atrodytų labai senamadiška. Poros paprastai laikinos, susijęsios tam kartui. Vienas kitą mylinčių sutuoktinių pora atrodytų visiškai nederamai. Visa tai atspindi vyraujančią požiūrį.

Dauguma jaunų žmonių atmeta santuoką, kaip sakramentą, santuoką, kaip instituciją, dažniausiai laikydami tai kliūtimi meilei. Čia galime prisiminti Alienorą ir jo dukrą, tvirtinusius, kad meilė turi būti laisva, nes instituciniai saitai, įsipareigojimas sukelia tikrai kančią. Taigi, susiduriame su amžina priešprieša tarp institucijos ir laisvės, tarp institucijos ir spontaniškumo, netikėtumo, nes institucija spontaniškumą iš tiesų slopina.

Tad kaip liudyti meilę santuokoje ir per santuoką? Kuo ši liudijimą pagrįsti? Mes jums siūlome penketa atspirties taškų, penketa santuokos aspektų, joje įgalinančių tikrą meilę.

4.2. Meilė yra apsisprendimas

Dar kartą reikėtų prisiminti skirtumą tarp „įsimylėti“ ir „mylėti“. Meilė – tai ne „Dievo dovana“, nukrentanti iš dangaus, ir juo labiau ne kokie nors kerai. Čia neveikia nei fėjos burtų lazdelė (ar mažojo Eroso strėlė), nei stebuklingas gėrimas. Nebandysime neigti, kad egzistuoja meilė iš pirmo žvilgsnio, tačiau jos nepakanka. Meilė kuriama, ir to reikia norėti.

Žinomas amerikiečių psichiatras Scottas Peckas neseniai rašė: „kai tėvai eilinį kartą aiškina vaikams, kad jie privalo būti dėkingi už tai, ką šie dėl jų padarė, akivaizdu, kad čia paprasčiausiai stinga meilės... Juk mylime dėl to, kad to norime!“ Jis patvirtina, kad „polinkis painioti tikrą meilę ir įsimylėjimą yra vyraujantis, pabrėždamas, kad iš tiesų meilė yra valingas aktas, „pranokstantis efemerišką įsimylėjimo jausmą“ („*Kelias, kuriuo retai einama*“).

Dėl to meilę reikia kurti.

Labai teisingai meilę apibūdina klasikinis palyginimas: meilė – nelyginant ugnis, tarsi didelė liepsna, kuri nekurstoma ir neprižiūrima slopsta ir užgęsta. Beldžia tikrai pelenai... Pradžioje meilė dega didžiule liepsna, nes esame susižavėję: viskas taip gražu, lengva, viskas taip poetiška! O vėliau įsikiša laikas, kuris viską ardo ir naikina. Laikas proziškas ir žudo poeziją (vaikai iš prigimties yra poetai, tačiau ilgainiui laikas tą dovaną sunaikina. Tad tikrieji poetai greičiausiai yra susigrąžinę vaikystę).

Kardinolas Danneelsas mėgsta sakyti: „meilė yra apsisprendimas. Kalbėkite apie tai aplinkiniams. ‘Noriu tave mylėti’, – tai ne jausmas, ne aistra ar geismo banga. Meilė – apsisprendimas. Aš noriu tave mylėti net jeigu tu tik iš dalies gali arba visiškai negali pateisinti mano lūkesčių, net jei tu sensti, jei gyvenimas tave išsekino, net jeigu tu sergi arba suklupai; noriu tave mylėti tokį (tokią), koks (kokia) esi. [...] Meilės krizė kyla, kai nebetikime meile, kaip apsisprendimu“ (kalba, pasakyta Dievo Motinos komandoms 1987 m. rugsėjį Briuselyje).

Kad šis apsisprendimas būtų nuolatinis, reikalinga tvirta ir stabili atrama. Tokia atrama yra santuoka. Susituokusieji nebekelia kasdienio klausimo dėl savo meilės, nes jau leidosi į bendrą gyvenimo kelionę, apsisprendė gyventi kartu net ir dienomis „be“, net ir tada, kai nesinori, nes ir toliau myli vienas kitą giliuoju valios lygmeniu.

4.3. Trukmė

Trukmė yra būtina tikros meilės sudėtinė dalis. Būti kartu tol, kol viskas lengva ir be problemų ir išsiskirti gavus pirmąjį smūgį, tai – ne meilė. Būtent santuoka, kuriai laikas labai svarbus, ir padeda meilei tęstis iki mirties...

a) Trukmė – tai *ištverti* bet kuriuo atveju, nepaisant sunkumų, kurių nestigs. Sunkius momentus įveikti kartu, nemeluojant sau, neiškraipant tikrovės, nes tai labiau sutelkia, suvienija ir suteikia gerą progą žengti dar vieną žingsnį bendrystės link. Dažnai tai yra gera proga atleisti ir susitaikyti – šie momentai meilei svarbiausi. Būtent tai ir kursto liepsną!

b) Trukmė – tai galimybė *vis daugiau atrasti*. Trukmė praturtina meilę, jei suprantame, kad kasdieną sutuoktiniųje galima atrasti ką nors naujo. Nederėtų pernelyg greit pradėti manyti, kad ratas užsidarė, kad vienas apie kitą jau viską žinome, ir jokių staigmenų nebėra ko tikėtis... Todėl svarbu būti pastabiems ir sugebėti žavėtis.

c) Trukmė – tai turėti *kantrybės*. Ši dorybė beveik nebemadinga pasaulyje, kur norima visko tuoj pat ir neskausmingai... Be abejo, mūsų civilizacijoje, kur viskas nepatikima, laikina, vienam kartui, šis liudijimas – tai plaukimas prieš srovę, kadangi meilei šiandien kyla pavojus tapti tokiu pat vartojimo objektu kaip popierinėms lėkštėms ar vienkartiniams skutimosi peiliukams, kurie išmetami vos atšipę. O santuoka – tai, kas yra nuolat, kas patvaru, kuo dalijamasi ilgą laiką – priimant ir duodant, stengiantis vienas kitą suprasti, drauge laukiant ir viliantis.

d) Trukmė – tai kartu *eiti į priekį*. Gerai žinome garsųjį Saint-Exupery posakį: „mylėti – tai ne žiūrėti vienas į kitą, bet kartu žiūrėti ta pačia kryptimi“. Tad reikia eiti drauge tuo pačiu keliu susikibus rankomis ir, jei įmanoma, tuo pačiu žingsniu. Jeigu „brolio remiamas žmogus yra tvirtovė“ (Pat 18,19), tai vieningai žygiuojanti pora yra tarsi armija!

Tačiau eiti kartu – tai ir po truputį, diena dienon abiem keistis ir kartu senti. Čia iškyla naujas santuokos aspektas, į kurį reikėtų labiau įsigilinti. Kadangi gyvenimo trukmė ilgėja, susituokiama iš tiesų ilgam. Tad reikia aptarti naują dviejų žmonių bendro gyvenimo etapą: senatvę, pensijos laikotarpį. Reikia mokytis kartu pasenti!

Kadangi meilė turi savo laikotarpius ir etapus, santuoka taip pat. Juos reikia atskleisti ir sugebėti įvertinti, mokėti iš tiesų mėgautis kiekvieno laikotarpio žavesiu. Reikia mokėti atrasti kiekvienam etapui būdingą skonį, kuris daugiau nebeprisikartos. Posakis, kad sutuoktiniai vienas kitą myli tris mėnesius, trejus metus ginčijasi, o visą likusį gyvenimą kits kitą tiktai pakenčia, yra siaubingas ir jį reikia keisti!

e) Galiausiai reikia mokėti priimti neišvengiamas *krizes*, kurios nebūtinai yra katastrofa! Tai gali būti augimo krizės, būdingos normaliam evoliucijos ir vystymosi procesui. Tačiau jos gali atrodyti kaip kelionė per dykumą tamsią naktį. Būtent tai ir reikia išverti.

4.4. Ištikimybė

Ištikimybė yra pagrindinis krikščionių santuokos reikalavimas bei esminė tikros meilės sąlyga. Meilė – tai ne drugelis, ištaisai skraidantis nuo gėlės ant gėlės. Meilės įvaizdžiui labiausiai tiktų gebenė, numirštanti ten, kur įsikabina.

Ištikimybė yra išskirtinė tikrų ir visiškų mainų, intymiausios ir giliausios bendrystės sąlyga. Draugų paprastai turime daug, juos galime skaičiuoti būriais. Kadangi bičiulystė kur kas intymesnė, ji gerokai išrankesnė. Meilė – tai visa apimanti draugystė, pasireiškianti išskirtiniu intymumu ir bendryste. Kai mylime, visiškai atsiduodame vienas kitam, nes esame vienas kitam skirti, o kartu mes atsiduodame Dievo Karalystei bei kitų tarnystei. Taigi, minėtas santuokos reikalavimas čia vėl iškyla kaip tikros meilės garantija. Tačiau ištikimybė – ne savaiminis ir ne toks jau lengvas dalykas. Niekas nėra apsaugotas nuo pagundų, ir tai reikia žinoti. Po truputį įsivyraujant rutinai, pradedama žvalgytis aplinkui, o čia jau tenka prisiminti seną patarlę, kad „kaimyno pievoje žolė visuomet žalesnė“.

Meilės sakralumą labiausiai pabrėžia ir jos išniekinimo išvengti padeda būtent ištikimybė. „Netvirta sąjunga paniekina meilę ir žeidžia šventumą, kurį kiekvienas savyje turime. [...] Tik absoliuti sandora – o meilė būtent tokia ir yra – atlaiko bet kokį išbandymą.“¹¹

4.5. Vaisingumas

Nors čia neturime galimybės išsiplėsti, tačiau akivaizdu, kad šios meilės ir santuokos dimensijos apeiti negalime. Bet šiuo atveju mums svarbūs ne etikos reikalavimai ar moralistų, primenančių, kad gimdyti yra pareiga, nuostata. Pažvelkime į tai kur kas paprasčiau – meilės požiūriu.

Kiekvienam normaliai mėstančiam žmogui aišku, kad meilė nori būti vaisinga. Tai kyla iš jos prigimties – ne vien tik iš fizinio, „gyvuliškojo“, aspekto, bet iš tarpasmeninių sutuoktinių santykių. Vienas kitą mylintys ir visiškai vienas kitam atsiduodantys, intymiausios ir visapusiškos asmeninės sąjungos siekiantys vyras ir moteris per ją trokšta, tikisi ir ieško išliekančio, į juos pačius panašaus vaisiaus, atrasdami savyje tai, kas būdinga Dievui Kūrėjui. Neveltui žmogus ir jų pora buvo sutverti pagal Dievo atvaizdą – savo ruožtu jie taip pat tampa kūrėjais. Meilė visada yra kurianti, nes trokšta pasklisti.

Vaikas visam gyvenimui bus pažymėtas to, kokioje aplinkoje jis gyveno nuo pat savo vaikystės. Žinome, kad mažyliui reikia švelnumo, netgi fizinės jo išraiškos: jis nori būti glostomas, nešiojamas ant

¹¹ Jacques de Bourbon-Buset. *Don Žuano išpažintis*

rankų, nori girdėti mylintį balsą, justi žmogus kūno šilumą... Vienu žodžiu, jam būtina vystytis šeimoje, kurioje viešpatauja meilė, būtina jausti stabilią ir raminančią aplinką. Kūdikiui, paliovusiam plūduriuoti motinos iščiose (atsiskyrimas nuo jos gimstant jau savaime yra traumuojantis), vėliau būtina maudytis švelnumo ir meilės lopšyje. Jam reikalinga sėkminga jo tėvų šeima. O visa tai paprastai ir užtikrina santuoka. Kadangi vaikas yra vyro ir moters meilės vaisius, skleistis, bręsti, augti, rengtis gyvenimui jis gali tikrai tvirtame ir ramiam šeimos židinyje.

4.6. Auka

Lieka dar vienas, ne toks malonus, aspektas, kurį taip pat būtina aptarti: meilėje ir santuokoje neišvengiama auka. Tai galėtume pavadinti nukryžiuojančia meilės puse, kuri mums atrodo vis skausmingesnė... Juk iš tiesų ne viskas lengvai pasiekama, ir niekas neatsiranda be pastangų.

Manau, kad tikros, didelės meilės be kančios nebūna. Mylėti – tai ir pajėgti kentėti. Mylėti – tai ir tapti labiau pažeidžiamam. Bet kuriuo atveju, nėra meilės, kuriai nereiktų paaukoti savęs. Būtinybę mylint aukoti save pabrėžia ir amerikiečių psichologas Scottas Peckas: „aip sakydamas suvokiu, kad iriuosi prieš srovę, nes kančios sąvoką šiandien pakeitė asmenybės išsiskleidimas. Tačiau tikro išsiskleidimo be kančios nebūna.“¹²

Tikra, visa apimanti meilė turi dar vieną labai svarbią savybę – ji yra nesuinteresuota: myliu tave dėl tavęs, o ne dėl savęs. Dažnai tai pareikalauja iš tiesų radikaliai atsisakyti savęs. Dėl to nuolat reikia prisiminti Jėzaus žodžius: „nėra didesnės meilės kaip gyvybę atiduoti už tuos, kuriuos myli“.

Būtent Santuokos sakramento malonė padeda sutikti su tuo, kad auka neišvengiama, padeda gyventi meile tada, kai dėl jos būtina ko nors atsisakyti. Beje, patirtis rodo, kad auka iš meilės neprieštarauja džiaugsmui ir laimei, nes duodant dažnai patiriama daugiau džiaugsmo negu gaunant.

4.7. Išvada

Galime žengti dar vieną žingsnį...

Krikščioniui santuoka yra sakramentas, malonė, dieviškojo gyvenimo šaltinis. Santuoka jam primena Dievo sandorą su savo tauta, Kristaus sąjungą su Bažnyčia ir patvirtina, kad santuoka – tai kelias į absoliučią meilę, kuri kartu yra žmogiška ir dieviška. Tačiau ilgą laiką (taip teigė ir kai kurios dvasingumo srovės) žmogaus meilė laikyta konkurente ar net kliūtimi Dievo meilei. Šiandien tikrojo santuokos dvasingumo dėka vis labiau atskleidžiamas jas vienijantis dvigubas ryšys.

Viena vertus, žmogiškos meilės patirtis padeda atskleisti ir suvokti Dievo meilę. Galima sakyti, kad šiuo požiūriu susituokusieji yra pranašesni prieš „viengungius dėl Dievo Karalystės“: kunigus, vienuolius ir vienuoles. Jie turi akivaizdų kozirį: remdamiesi savo pačių meile, gali geriau suprasti, kas yra meilė, esanti Dieve. Štai kodėl į Dievo Motinos komandas įsitraukę kunigai iš tiesų praturtėja.

Antra vertus, matydami, kokia įstabiai protinga yra Dievo meilė, įstengiame suprasti, kokia turėtų būti žmogaus meilė, – kaip ji turtėja atiduodant save, gerbiant kitą, atleidžiant... Tai padeda suvokti, kaip poros meilė iš pasisavinti ir užvaldyti trokštančios (kokia iš pradžių dažnai būna), laikui bėgant ir malonei veikiant, auga, vystosi ir tampa vis labiau atsiduodančia, – tokia, kokia myli mums atsiduodantis Dievas.

Kadangi vaikai gimsta sugniaužtais kumšteliais, galime tai laikyti įgimto troškimo imti, turėti, pasisavinti simboliu. Reikia išmokti rankas atgniaužti, kad būtų galima duoti... Tuomet žmogaus meilė ir dieviška meilė susijungia į vieną. Mylėti ir gyventi Dievo meile yra tas pats, nes meilė yra viena!

Štai didysis liudijimas, kurio šiandien laukiama. Tad paskutinį žodį palieku kardinolui Danneelsui: „mes privalome stengtis atskleisti, kaip – nesakau, kad šventieji (ir kodėl ne, Jūsų Eminencija?) – o paprasčiausios sutuoktinių poros šiandien gyvena tikroju krikščionio įkvėpimu. Esu įsitikinęs, kad tai galėtų suteikti Bažnyčiai to įtikimumo, kurio šiandien stinga“.

Auksinės vestuvės

“Penkiasdešimt metų nugyventa kartu!

Penkiasdešimt džiaugsmo ir vargo metų išbūta kartu!

¹² Jacques de Bourbon-Buset. *Don Žuano išpažintis*

Penkiasdešimt darbo metų.
Penkiasdešimt metų
meilės ir ištikimybės vienas kitam,
nepaisant mūsų skirtybių ir silpnumo, –
tai gražiausia dovana.
Šlovinam tave, Viešpatie.

Nors toji diena, kai sujungėme savo likimus, labai toli,
tačiau atrodo, kad ji buvo visai neseniai!
...Mes gerokai pasenome,
tačiau mūsų širdys tebėra jaunos
ir nuolat atnaujinančios
troškimą padėti vienas kitam
nepaisant rūpesčių, nepaisant ligų.
Išsaugok, Viešpatie, širdies jaunystę.

Viešpatie, gyvenimo keliu
į priekį einame greičiau ar lėčiau,
kartais lengviau, kartais sunkiai.
Atleisk mums, Viešpatie,
kad sulėtindavome žingsnį ir nusimindavome.
Ir paskutiniaisiais mūsų gyvenimo metais
stiprink mus, Viešpatie.

Taip pat norime tau padėkoti už mūsų vaikus.
Mes patikėjome juos tau, o Tu juos – mums.
Kiekvienas jų eina savo keliu taip, kaip gali ir kaip nori:
turime jiems suteikti laisvę ir jais pasitikėti.
Stengėmės jiems padėti,
o dabar jie padeda mums.
Tad šiandien dar kartą juos patikime tau.
Globok juos, Viešpatie, padėk jiems
ir jų pačių vaikams – mūsų vaikaičiams,
kurie mums vienodai brangūs.

Per šį jubiliejų
tave, Viešpatie, šloviname, aukštiname ir tau dėkojame už tai,
kad suteikei mums džiaugsmą būti kartu.
Mes atnaujiname savo pažadus ir įsipareigojimus.
Jeigu Tu nori, esame pasirengę ir toliau jais gyventi.
Amen. Aleliuja”

(Iš žurnalo *Prier/Melstis*)

“Man nieko pasaulyje nėra gražesnio už porą.
Dėl to, kai girdžiu sakant, jog mylėti –
tai prarasti savo laisvę ir savitumą, –
klausiu, ar mes kalbame apie tą patį jausmą.”

(Anne Philipe)

ANTRAS SKYRIUS „SANTUOKA IR LAIMĖ“

5. KETVIRTASIS SUSITIKIMAS AR MOKAME BŪTI LAIMINGI?

Tikslas

Mokytis atpažinti laimę ir jai atsiverti, nes to išmokstama...

Šeimoje

1. Mokėti atpažinti mažus laimės proveržius.

Į vieną savo komandos susitikimą susirinkusios našlės išklė klausimą: ar mes esame laimingos? Atrodytų, paradoksalu, tačiau jos sugebėjo išvysti daugybę nedidelių laimės blyksnių, kuriais tiesiog nusėtas mūsų gyvenimas, tik mes esame pernelyg neatidūs. Kur jūs paprastai savo gyvenime juos pastebite?

Šį mėnesį kiekvienas asmeniškai užsirašykite, kas jums suteikė nedidelės kasdienės laimės. Mėnesio pabaigoje apsikeiskite sąrašais.

2. Būti atviriems laimei.

„Laimė skirta laimingiems“, – sako išminties bei patirties kupina patarlė. Iš tiesų laimei reikia sugebėti nusiteikti, atsiverti ir jos nebijoti.

Kartais atrodo, kad krikščioniškas dvasingumas tarsi stengiasi „užginčyti“ malonumą ir netgi džiaugsmą, nes dažnai esame linkę manyti, kad dorybė turi būti liūdna ir nemaloni arba kad Dievas pavydi mūsų laimės akimirkų ir anksčiau ar vėliau privers už tai sumokėti...

Pabandykite savo arba aplinkinių gyvenime atrasti tokiu požiūriu paremtų pavyzdžių. Ar jūs iš tiesų esate atviri laimei, ar esate pasirengę ją priimti? O gal esate kupini įtampos ir nepasitikėjimo? Kokie laimės potyriai jūsų gyvenime buvo didžiausi? Tai bus gera medžiaga vykdant jūsų įsipareigojimą „susėsti drauge“.

3. Tobula laimė – tai Dievas ir vien tik jis. Teoriškai mes tai žinome, tačiau ar praktikoje tu vadovaujames?.. Ar regėti Dievą yra didžiausias mūsų gyvenimo troškimas?

Komandoje

1. Prisiminkite, kuo norėtumėte pasidalyti komandoje iš to, ką aptarėte šeimoje.

2. Koks dvasingumas vyrauja jūsų komandoje?

Krikščioniškajame dvasingume yra įvairių srovių, priklausomai nuo to, kokia vertybė labiau pabrėžiama, kokia būdo savybė stipriau akcentuojama. Dėl to vienos dvasingumo srovės didesnę dėmesį skiria pastangoms, pareigai, o kitos labiau susitelkia ties liūdesiu. Juk tarp mūsų taip pat yra optimistų ir pesimistų, linksmų ir liūdnu, įsitempusių ir atsipalaidavusių...

Ar jūsų dvasingumas atviras laimei ir skatina jai atsiverti? Ar sugebate matyti teigiamas gyvenimo puses? Ar pasitikite gyvenimu?

Atlikite nedidelį testą. Ką labiau pabrėžiate dalydamiesi mintimis komandos susitikimuose – tai, kas gera, ar tai, kas bloga?

3. Ar komandoje esate laimingi?

Didelė džiaugsmo ir laimės versmė yra draugystė. Ar jūs draugaujate? Ar iš tiesų draugiška jūsų komanda? Kokie ryšiai dar, be komandos susitikimų, jus sieja? Ar mokate dalytis ne tik savo rūpesčiais, bet ir šeimyniniais džiaugsmiais? Ar mokate džiaugtis kitų laime?

4. Jaunimas ir laimė.

Turime pagrindo kelti klausimą, ar šiandien jauni žmonės yra laimingi ir ar jie tiki laime. Juk dažnai ateitis jiems atrodo miglota ir nekelianti pasitikėjimo.

Kaip mes rengiame savo vaikus gyvenimui ir ateičiai? Ar mokame jiems atskleisti teigiamus gyvenimo aspektus ir pažadinti jų lūkesčius bei entuziazmą?

Ką atsakyti jauniems žmonėms, kurie mums priekaištuoja dėl karų, prievartos, neteisybės, aplinkos užteršimo?

Konkretus gestas

Metų pabaigoje arba per gimtadienį peržvelkite savo užrašus ir prisiminkite laimingus įvykius. Tai lygiai taip pat svarbu, kaip ir atlikti „sąžinės sąskaitą“.

Ar jums būtų priimtinas pasiūlymas kasmet švęsti savo komandos „Padėkos dieną“, aukojant padėkos Mišias už jūsų draugystę?

Toliau skaitykite 4 temai skirtą pagrindinį tekstą.

5.1. Kas mums atskleis, kur yra laimė?

5.1.1. Laimę nori pavyti visi

Žinome, kaip žmogų apibūdina Heidegeris: būtybė, sutverta tam, kad mirtų. To nepaneigsime, tačiau jeigu pasiremsime dar ir tikėjimu, galėsime teigti, kad žmogus yra būtybė, kuri visų pirma sutverta laimei.

Savo klausimą formuluokime taip, kaip tai šiandien daroma laikraščiuose: „kas žmones skatina judėti?“ Atsakymas greičiausiai būtų toks: „laimės troškimas“. Na, o Pascalio teiginys šiuo atveju tiesiog sukrečiantis: „laimės siekia visi, netgi pakaruokliai“.

Už bet kokios mūsų veiklos, įsipareigojimų ar poelgių slypi viena – laimės ieškojimas. Šv. Tomas Akvinietis tuo pagrindė visą moralinę „Teologijos Sumos“ dalį, šį ieškojimą laikydamas ypatingu ir nulemiančiu. Savo moralinę teologiją jis pradeda būtent traktatu apie laimę, kuri yra bet kokios žmogaus veiklos tikslas, suteikiantis jai prasmę ir nukreipiantis kiekvieną konkretų veiksmą. Kadangi laimės ieškojimas sąlygoja ir apsprendžia visą žmogaus moralę, tad ir moralės kodeksas yra ne kas kita, kaip tik to ieškojimo vadovas ir garantas.

5.1.2. Tačiau kas yra laimė?

Pilotas klausė: „Kas yra tiesa?“ Mes galime savęs klausti panašiai: „Kas yra laimė?“

Atsakydami į šį klausimą prisimename daugybę sąvokų, turinčių šiek tiek skirtingus aspektus: palaima, gerovė, euforija, pasitenkinimas. Taip pat yra kalbama apie rojų, Edeną, „septintąjį dangų“...

Mes apsistosime ties dviem gana skirtingomis – džiaugsmo ir malonumo – sąvokomis, kurios iš tiesų turi šį tą bendro su laime.

Kadangi malonumas siejamas su jusliškumu, jis tiesiogiai priklauso nuo kūno, pvz., stalo malonumai arba visus užkrečiantis juokas. Džiaugsmas yra dvasingesnis, tai – sielos išsiskleidimas.

Malonumas efemeriškas: jį išgyvename tikrai akimirksnį („meilės malonumas tetrunka akimirka...“). Džiaugsmas kur kas patvaresnis: jis tęsiasi laike.

Jei malonumas toks stiprus, kad pasiekę ekstazę prarandame laiko ir tikrovės suvokimą, po to dažnai jaučiamės apimti nykumos. O džiaugsmas – tarsi amžinybės pažadas. Dėl to malonumas gali būti be džiaugsmo, o džiaugsmas neteikti malonumo.

Žinome ir klasikinių laimės apibrėžimų. Žodynai dažniausiai apibūdina laimę kaip tobulą vidinio pasitenkinimo būseną. Boece'as šiuo atveju pateikia glaustą lotynišką posakį: „*Status omnium bonorum congregatione perfectus*“, t. y. „tobula būseną kaip viso sukaupto gėrio išdava“.

Įsidėmėkime: nors laimės troškimas yra bet kokio mūsų veiksmo pradžia ir pagrindas (tikslas, kurio siekiame), konkrečioje tikrovėje jis tampa rezultatu – tuo, ko galiausiai ir siekiame.

„Prigimtis aiškiai įspėja, kad mūsų paskirtis yra lūkestis, ir duoda mums netgi ženklą – džiaugsmą. Aš sakau: džiaugsmą, o ne malonumą.“¹³

Laimės troškimas yra toks visuotinis ir fundamentalus fenomenas, kad jį galėtume apibrėžti taip: tai, ko siekia kiekvienas žmogus, kad būtų patenkintas. Žinoma, čia kalbama apie pilnatvę – apie *viską*, ko siekiama, *visam laikui*.

¹³ Bergson H. *Dvasinė energija*

5.1.3. Ką mums sako Biblija?

Biblijos žodynas yra ypatingas. Norėdami sužinoti, kaip laimė buvo suvokiama Senajame Testamente, turėtume ieškoti žodžių *palaiminimas, taika, ramybė, džiaugsmas, gyvenimas*. Dažnai laimė yra ilgo gyvenimo, „ilgų dienų trukmės“ sinonimas.

Tam, kuris gerbia tėvą ir motiną, Dekalogas žada „ilgą gyvenimą ir sėkmę šioje žemėje“ (Įst 5, 16).

„Palaimintas būsi mieste, palaimintas būsi ir kaime!“ (Įst 28, 3)

„Prašė tavęs gyvenimo, – tu davei jam ilgą dienų trukmę per amžių amžius“ (Ps 21, 5).

„Tik gerumas ir ištikima meilė lydės mane per visas mano gyvenimo dienas, ir aš visados gyvensiu Viešpaties Namuose“ (Ps 23, 6).

„Pasotinsiu jį ilgu amžiumi...“ (Ps 91, 16).

Laimės šaltinis yra Dievas: jis suteikia palaiminimą, taiką, ramybę, džiaugsmą ir gyvenimą. Išminties knygoje laimė yra būtent Dievo suteikta *Išmintis* – ji „prailgins tavo dienų trukmę, tavo gyvenimo ir tavo gerovės metus“.

„Pagarbi Viešpaties baimė sušildo širdį, duodama ir linksmumo, ir džiaugsmo, ir ilgą gyvenimą“ (Sir 1, 1). Religijoje Dievo baimė yra pagarbos jam sinonimas. „Laimingi, kas Viešpaties pagarbiai bijo, kas nuoširdžiai vykdo jo įsakymus. Jo palikuonys bus galingi, palaiminta dorųjų tauta (Ps 112, 1).

O palaima – tai pats Dievas.

„Aš pasakiau Jahvei: ‘Mano laimė – tai Viešpats’“ (Ps 90).

„Laimingi, kurie tavimi vilias“ (Iz 30).

„Koks laimingas žmogus, kuris tavimi pasitiki!“ (Ps 84, 13).

Čia vis kalbama apie žemiškąją laimę, kai teisusis sulaukia atlyginimo. Tačiau ir šitame dar gana miglotame horizonte šen bei ten jau matosi pragiedrulių:

*„Užtat linksma mano širdis,
džiūgauja visa mano gyvastis
ir ramiai ilsisi mano kūnas.
Juk nepaliksi manęs Šeolui,
neleisi savo teisiamam matyti
Duobės.*

*Tu parodysi man taką, kuris
veda į gyvenimą.*

*Tavo Artume yra džiaugsmo
pilnatvė,
tavo dešinėje rankoje amžina
linksmybė“ (Ps 16, 9-11).*

Mozės malda ant kalno, be abejo, tai išsako gražiausiai ir iki galo: „suteik man malonę regėti savo šlovę“ (Iš 33, 18). Tačiau apie Dievo regėjimą veidas į veidą pradedama kalbėti tikrai Naujajame Testamente. Ir gerai žinome, kad Dievo veido šioje žemėje matyti negalime.

Dievo Karalystė yra tai, ko labiau už viską norėti ir ieškoti mus ragina Naujasis Testamentas. Ji palyginama su brangiu perlu ar paslėptu lobiu, dėl kurio verta paaukoti visa kita. Tai didžiausias tikslas, iškeliamas sinoptinėse evangelijose: „pirm visko ieškokite Dievo Karalystės, o visa kita jums bus pridėta“.

Nors apaštalas Jonas dažniausiai kalba apie *gyvenimą*, brangiausiu gėriu laikydamas *amžinąjį gyvenimą*, tačiau kartą jis pamini ir Dievo *regėjimą*: „mylimieji, mes dabar esame Dievo vaikai, bet dar nepasirodė, kas būsime. Mes žinome, kad, kai pasirodys, būsime panašūs į jį, nes matysime jį tokį, koks jis yra“ (1 Jn 3, 2).

Apaštalas Paulius mini *išganymą* (1 Tes 5, 8; 2, 19; 2 Kor 1, 6), *amžinąjį gyvenimą* (1 Kor 15, 19; Tim 1, 2) arba Dievo *šlovę*, į kurią ir mes esame kviečiami. Būtent šiais žodžiais jis nusako, kokia yra didžiausia mūsų viltis bei mūsų „paveldas“: su palaiminga viltimi mes laukiame mūsų didžiojo Viešpaties ir Gelbėtojo Kristaus apsiireiškimo šlovėje; paveldime amžinąjį gyvenimą (Tit 3, 7), šlovę (Ef 1, 14–18) arba Dievo karalystę (1 Kor 6, 9; Gal 5, 21; Ef 5, 5).

Taip pat Paulius kalba ir apie Dievo veido regėjimą: „dabar mes regime lyg veidrodyje, mįslingu pavidalu, o tuomet regėsime akis į akį“ (1 Kor 13, 12). Tad jam didžiausias gėris – būti su Viešpačiu

amžinajame gyvenime. Apie laimę dažniausiai kalbama pasitelkiant vestuvių arba puotos įvaizdžius. Geriausias pavyzdys – didinga Avinėlio vestuvių šventė. Juk iš tiesų laimę patirsime tikrai galutinai susivieniję su Dievu.

5.2. Rimta problema

„Didžiausias žmogaus tikslas – būti laimingam. Jėzus Kristus atėjo vien tik tam, kad parodytų, kaip to pasiekti. Tinkamai suvokdami, kas yra laimė, atveriamė visokeriopo gėrio šaltinį; jeigu laimę įsivaizduojame netinkamai, neišvengsime blogio. Tad sakykime: ‘Noriu būti laimingas’ ir bandykime suvokti, kas sudaro laimę, kaip mūsų tikslą, ir kokiais būdais jo sieksime.“¹⁴

Problema iškyla tada, kai bandome suvokti, ką laikyti laime. Klasikinė teologija šiame didžiuliam ir nuolatiniame siekyje, sakytume, netgi alkyje, bandė išvelgti įgimtą, paties Kūrėjo į žmogaus širdį įdiegtą, troškimą regėti Dievą. Juk prisimename garsųjį šventojo Augustino posakį: „sau mus sukūrei, Viešpatie, ir tol nenurims mūsų širdis, kol nesiilsės Tavyje“.

Tačiau žmonės daug ką laiko didžiausiomis gėrybėmis, todėl ir šis alkis ne visada malšinamas tikroju Gėriu. Be to, ne visada mūsų veiksmai būna gerai apmąstyti ir galutiniai... Tačiau mums pasisėkė, nes visiško atsivertimo dėka turime galimybę tai apgailėti ir ištaisyti kartais netgi tragiškas klaidas.

Šiandien apklausos teiraujasi apie viską, tad turime daugybę statistinių duomenų, tarp jų – ir rodančių, kad jauni žmonės laime laiko sėkmingą gyvenimą poroje bei šeimoje. Jie laimę visada tapatina su meile.

Tiktai remdamiesi konkrečiais faktais galime pamatyti, kas laikoma laime („kur lobis, ten ir jūsų širdis“) ir kur regime savosios laimės šaltinį. Gal kūne? „Gyvenk jausmais! Jie vieninteliai neapgauna!“ (Montherlant. *Prie troškimo versmių*). Tačiau yra ir kitokių nuomonių: „kūnas yra liūdnas. Deja!“ (Paul Valery). Tad gal laimė – tai garbė ir šlovė? O gal – galia? Gal Mokslas ar Menas? O gal vis dėlto – pinigai? Atrodo, kad jie sugundo daugelį, jeigu atsirado net išmintinga ir gerai žinoma patarlė, kad ir save galėtume įtikinti, jog „pinigai laimės neatneša“.

Sąryšis tarp meilės ir santuokos, vadinasi, ir tarp laimės ir santuokos taip pat kelia sunkumų. Kai kas mano, jog tam, kad būtum laimingas, kad išgyventum laimingą meilę, reikia likti laisvam – vengti bet kokio įsipareigojimo, bet kokio „ryšio“. Ar iš tiesų meilė gali tęstis visą gyvenimą? Ar protinga prisiekti ištikimybę keturiasdešimčiai arba penkiasdešimčiai metų? Ar šitaip krikščioniška santuoka netampa kliūtimi laimei?

5.3. Ar laimė įmanoma?

Absoliuti laimė arba „palaima“ be Dievo neįmanoma, nes tai – regėti Jį patį. Jeigu tuo tikime, galime sakyti, kad bet kokia kita laimė yra reliatyvi. Tačiau iš tiesų didelė laimė yra ir ta, kurią „sukuriame“. Patys galime patirti, kad būtent tokį laimės pojūtį teikia santuokinė meilė, kad santuoka ir šeima sudaro natūralią aplinką, kur laimė gali iš tiesų išsiskleisti.

Kai ką turbūt čia reikėtų paaiškinti. Kadangi seksualumas Bažnyčiai visą laiką buvo ginčytinas dalykas, lygiai taip pat ginčytinas buvo ir malonumas, bet kokios džiaugsmo ar malonumo apraiškos, nors meilėje ir santuokoje malonumas ir džiaugsmas yra labai persipynę ir drauge sudaro laimę. Tačiau jau laikas būtų suprasti, kad kūrinių patiriami džiaugsmas ir malonumas nėra smerktini ir netgi gali pasitarnauti Dievui. Laikas nustoti mokėti duoklę skausmu atsiduodančiam dvasingumui, pernelyg dažnai painiojamam su tuo, kas iš tiesų yra krikščionybė.

Panieka kūnui ir beveik instinktyvus nepasitikėjimas viskuo, kas kūniška, kyla iš senos kultūrinės ir dvasinės tradicijos. Platonas kūną vadina sielos kalėjimu, šv. Pranciškus – „broliu asilu“, o šv. Paulius jį laiko mirusiu... Krikščionys, kaip ir kitų religijų išpažinėjai, dėl to, kas susieta su kūnu, jaučia tam tikrą gėdą.

Dažnai pernelyg aukštinama kančia ir kryžius. Tiesa, nuo kančios nepabėgsime, kartais ji tiesiog neišvengiama, bet jei imame manyti, kad didžiai žmonijos daliai lemta tikrai kentėti, kančia atrodo tikrai slėpingai ir mus pradeda piktinti!

¹⁴ Bossuet. *Evangelijos meditacijos*

Kančia nėra gėris, kančia nėra dorybė, prieš ją reikia kovoti, kiek tik įstengiame. Tačiau žinome ir tai, jog Kristus pasirinko kančią, kad per ją išgelbėtų žmones. Nuo tada jame ir per jį kančia yra pašventinta. Dėl to mums ji taip pat gali tapti atpirkimo ir pašventinimo priemone.

Visa tai į krikščionių sampratą įnešė tam tikrą skausmo ir fatališkumo atspalvį: laimė galima tik anapus, o kol tebesame šiame ašarų klonyje, nenorėkime jų išvengti.

Ir vis dėlto! Kadangi laimės troškimas įrėžtas pačiose žmogaus būties gelmėse, jis mummyse nuolat aidi tarsi nepaliaujamas šauksmas. Tai nelyginant „gamintojo ženklas“, Kūrėjo, pagal kurio atvaizdą esame sukurti, antspaudas. Kadangi Dievas buvo be galo laimingas, jautė tiesiog laimės „perviršį“, panoro sukurti būtybes, su kuriomis galėtų ta laime dalytis. Vadinasi, jis mus sukūrė, kad būtume laimingi! Toks būtų slaptas šios kūrybos motyvas! Argi už tai, kad mus sukūrė, neturėtume kasdien Dievui dėkoti?

Kad suvoktume, kur slypi laimės esmė, būtinas tam tikras ugdymas.

Privalome įtikinti save, kad neturime bijoti nei būti laimingi, nei apie tai kalbėti. Nemažai krikščionių tebėra apimti iracionalios baimės: jie nedrįsta būti laimingi baimindamiesi, kad vėliau už tai teks labai brangiai sumokėti... Tarytum mes galėtume sukelti Dievo pavydą. Juk ne kas kitas, o Dievas pirmiausiai ir nori mums laimės!

Rengdamiesi priimti laimę, privalome ugdyti ir sugebėjimą būti laimingiems. To išmokstama. Tačiau yra žmonių, kurie tikrai niekada nesuras laimės dėl to, kad yra jai uždari. Dėl savo išdidumo, puikybės arba kvailumo jie tiesiog nori jaustis nelaimingi, atstumti, nesuprasti...

Reikia būti atviriems laimei, mokėti ją atpažinti ir priimti tada, jai ji ateina. Dažniausiai tai nutinka, kai to visai nesitikime...

Laimės įvaizdžiai Biblijoje

“Tada vilkas viešės pas avį,
leopardas gulsis su ožiuku.
Veršis ir liūtas ganysis kartu, –
juos prižiūrės mažas vaikas.
Karvė ir lokys bus kaimynai,
kartu gulės jų jaunikliai.
Liūtas es šiaudus kaip jautis.
Kūdikis žais prie angies lindynės,
mažylis kiš ranką į gyvatės urvą.
Visame mano šventajame kalne
nebus vietos jokiai skriaudai.”

(Izaijo knyga, 11, 6–9)

“Vėl išgirdau galingos minios balsą, lyg didelių vandenių šniokštimą ar galingų griaustinių dundėjimą. Jie skelbė:

„Aleliuja! Užviešpatavo mūsų Viešpats Dievas, Visagalis.
Džiūgaukime ir linksminkimės, ir duokime jam garbę!
Nes prisiartino Avinėlio vestuvės
ir jo nuotaka pasirengusi.
Jai buvo duota apsirengti spindinčia, tyra drobe;
o ta drobė – tai šventųjų teisūs darbai“.

Ir sako man [angelas]: „Rašyk: ‘Palaiminti, kurie pakviesti į Avinėlio vestuvių pokylį’“. Jis pridūrė: „Šie žodžiai yra tikri Dievo žodžiai!“

(Apreiškimas Jonui 19, 6–9)

Aš regėjau naują dangų ir naują žemę, nes pirmasis dangus ir pirmoji žemė išnyko ir jūros taip pat nebeliko. Ir išvydau šventąjį miestą – Naująją Jeruzalę, nužengusią iš dangaus nuo Dievo; ji buvo išsipuošusi kaip nuotaka sužadėtiniui. Ir išgirdau galingą balsą, skambantį nuo sosto: „Štai Dievo padangtė tarp žmonių. Jis apsigyvens pas juos, ir jie bus jo tauta, o pats Dievas bus su jais. Jis nušluostys kiekvieną

ašarą nuo jų akių; ir nebebus mirties, nebebus liūdesio, nei aimanos, nei sielvarto, nes kas buvo pirmiau, tas praėjo“.

O sėdintysis soste tarė: „Štai aš visa darau nauja!“ Ir sako: „Rašyk, nes šitie žodžiai patikimi ir tikri“.

(Apreiškimas Jonui 21, 1–5)

“Tada atsiskyrėlis, kuris kartą per metus aplankydavo miestą, žengė į priekį ir tarė: kalbėk mums apie Malonumą:

Ir jis atsakė tardamas:

Malonumas – tai laisvės daina,

Bet ne laisvė,

Tai jūsų troškimų sužydėjimas,

Bet ne jų vaisius.

Tai giluma, šaukianti mus į aukštumas,

Bet pati nei gili, nei aukšta.

Tai iš narvo besiruošiantis skristi belaisvis.

Bet tai ne apsupta erdvė.

Taip, iš tikrųjų malonumas yra laisvės daina.

Ir aš mielai paklausyčiau, kaip jūs dainuojat iš visos širdies: tačiau nenorėčiau, kad dainuodami širdis prarastumėt.

(Kahlil Gibran. Pranašas)

6. PENKTASIS SUSITIKIMAS SANTUOKINĖ LAIMĖ

Tikslas

Tikros laimės kriterijus – būti laimingiems kartu. Pamąstykite, ar šis kriterijus galioja jūsų gyvenime ir ką jūs darote, kad taip būtų.

P.S. Apie lytinį gyvenimą čia daug nekalbėsime. Tai yra svarbi ir atskira tema, kurią rengia visa tarptautinė grupė. Tačiau visiškai šios temos apeiti taip pat negalime.

Šeimoje

1. Kas sąlygoja jūsų poros laimę? Kokie veiksmai, įpročiai ar manijos menkina laimės pojūtį poroje ir šeimoje? Dabar yra gera proga ne tik visa tai įvardinti, bet ir pašalinti.

2. Nutilti ar gėrėtis savo iškalba?

Sakoma, kad žodis yra sidabras, o tylą – auksas. Ar tai tinka, kalbant apie poros gyvenimą? Jei žmonės sugeba kartu nutilti, dažnai tai rodo jų ypatingą artumą. Tačiau jeigu nutylama kas sau... Debesys santuokinę laimę užtemdo, jei nemokama pamatyti kai kurių dalykų ir ypač – jei sutuoktiniai vienas kito neišklauso.

Kiek laiko, neskaitant pareigos „susėsti kartu“, skiriate išklaudyti vienas kitą bei savo vaikus?

3. Ar atkreipiate dėmesį į savo intymaus ryšio kokybę? Tai yra pamatinis poros laimės elementas. Ar tarpusavyje apie tai kalbatės? Ką darote siekdami tikros „lytinės harmonijos“? Ar jos, kaip Santuokos sakramento malonės, prašote Dievo? Ar dėkojate Dievui už tobulą tarpusavio bendrystę?

Komandoje

1. Ką darote, kad išliktumėte įsimylėję vienas kitą? Ar mąstote apie tai? Gal turite kokių nors „receptų“, kuriais galėtumėte pasidalyti? Ar ne per greitai tampate vien „tėčiu ir mama“? Ar nebijote tarpusavio švelnumo parodyti matant jūsų vaikams? Ar mokate būti švelnūs viens kitam?

2. Kaip sutaikoma laimė ir kančia?

Išbandymai gyvenime neišvengiami, ir kančios slėpinys yra realus. Kristus atėjo ne tam, kad mus išvadotų nuo kryžiaus – jis pirmasis jį prisiėmė ir mums parodė, kad kryžius gali būti vaisingas.

Kokie sunkiausi išbandymai buvo ištikę jūsų porą ir kaip jūs reagavote?

Ar yra išbandymų, kuriuos turite pakelti vienas (viena)?

Ar esate pakankamai atidūs našliams (-ėms), kurie, gyvendami poroje, buvo įsitraukę į jūsų komandą?

3. Ar niekada šeimyniniai pietūs nesukelia problemų? Jie gali tapti kasdiene švente, kurioje smagu būti kartu, pasikalbėti... Tačiau gali virsti ir prievole, kai tiesiog greitomis užkandama... Kaip pietus paversti šeimyninės laimės valandėlėmis?

4. Ir dar vienas „nekaltas“, tačiau, kaip rodo patirtis, kartais gana skaudus klausimas: kokie yra jūsų poros savaitgaliai?

Konkretus gestas

Perskaitykite (galbūt dar kartą) Dž. K. Čestertono (*Chesterton*) romaną „Gyvasis“ (*Man alive*). Pamatysite, kaip gali pasitelkti vaizduotę žmogus, norintis atgaivinti savo poros pirmosios meilės įkarštį.

Toliau skaitykite pagrindinį 5 temos tekstą.

6.1. Santuokinė laimė

1. Nučiupti laimę

Kalbant apie mums prieinamą ir drauge amžinybės skonį turinčią laimę, visų pirma tenka prisiminti santuokinę laimę.

Vienas kitą mylintys vyras ir moteris, kurie sutinka sujungti savo gyvenimus bei savo likimus ir nori keliauti kartu, ranka rankoj, Dievo malonei juos ir juose veikiant, drąsiai pasitinka gyvenimą ir yra laimingi drauge. Vyras ir moteris, žinantys esą sujungti Dievo, supranta, kad ne visos dienos bus rožinės ir kad jų meilė gali patirti sunkumų. Tačiau jie žino ir tai, kad juose esanti Dievo galia padeda jiems vienas kitą suprasti, vienas kitam atleisti ir susitaikyti. Ir tomis didžiausios bendrystės akimirkomis jie yra laimingi. Kūnų sąjungos irgi nederėtų pamiršti – jei ši sąjunga išreiškia meilę, ji taip pat suteikia tikros laimės akimirklų. Lytinė meilė ne vien tik nuramina geismą, potraukį, ji įkūnija dviejų vienas kitą mylinčių būtybių dvasinę bendrystę.

Apie laimingas poras paprastai nekalbama, jos mažai ką domina. Ypač didelę įtaką šiandienos gyvenimo būdui turinti ir dažnai netgi mūsų asmeninį gyvenimą sąlygojanti žiniasklaida taip pat nesidomi laimingomis poromis ir praktiškai nežinoma, kodėl joms gerai klojasi. Psichoterapeutė Chantal de Moustier laimingą porą lygina su lėktuvo „juodąja dėže“. „Iki pat katastrofos niekas nežino, kas joje yra“, – teigia ji.

2. Meilė ir laimė yra dvejopa

Kadangi meilė yra dvejopa, tą patį galime pasakyti ir apie laimę. Geriausiai tai atsiskleidžia santuokoje.

Meilė, ypač pradžioje, yra linkusi savintis... Mylint ir trokštant, meilės ir troškimo objektą siekiama užvaldyti (tokia būtų ir gamtoje labai įprastų vadinamųjų „meilės šokių“ prasmė). Kai pagaliau meilės objektas užvaldomas, suprantama, apima džiaugsmas, pasijuntame laimingi.

Santuoka atsižvelgia į šiuos etapus ir jiems sudaro palankias sąlygas. Visų pirma – pradinis ir lemiamas susitikimas. Po to – bandymas suartėti, panašus į minėtą „meilės šokį“, užsibaigiantis sužadėtuovėmis. Ir pagaliau – *malonumas, mylimą būtybę užvaldžius*. Reikėtų pažymėti, kad kiekvienas iš šių etapų džiaugsmingas savaip, tad skiriasi ir patiriamos laimės pojūtis. Dėl to reikia mokėti tuo *pasinaudoti*. Jeigu šie etapai peršokami, atsisakoma ir jų teikiamo džiaugsmo, kuris nebeprisikartos...

Tačiau meilė – ne vien tik *geismas/potraukis*, kova ir pergalė. Meilė yra ir atsiduodanti, nes ji – dovana. Juk iš tiesų objektas, kurį mylime, ne toks paprastas – drauge jis ir subjektas, gyvas ir savarankiškas asmuo. Todėl tikra meilė yra dviejų laisvų būtybių, dviejų vienas kito trokštančių bei vienas kitam atsiduoti norinčių asmenų susitikimas. Būtent tai kelia didžiausią džiaugsmą ir teikia didžiausią laimę. Juk puikiai žinome, kad duodami visada džiaugiamės labiau nei gaudami.

Šis abipusis atsidavimas ir sudaro santuokinės sąjungos esmę, pagrindžia pačią intymiausią, visišką ir nenutrūkstamą dviejų būtybių vienybę, kuri sutvirtinama ir pašventinama sakramentu.

Tad ar verta stebėtis, kad mes krikščionišką santuoką laikome tikroju laimės keliu? Juk jau iš prigimties vyras ir moteris yra sukurti vienas kitam (jis sukūrė žmogų kaip vyrą ir moterį, „todėl vyras palieka savo tėvą ir motiną, glaudžiasi prie savo žmonos, ir jie tampa vienu kūnu“; žr. Pr 1 ir 2). Tik būdami drauge vyras ir moteris gali pasiekti savo „tikrąjį žmogiškumą“. Darni, sėkminga pora – tai visų mūsų laimėjimas! Jeigu pora sėkminga, vadinasi, pasiekta tai, ką žmogui iš prigimties yra numatęs Dievas. Geriausi šios sėkmės ženklai yra džiaugsmas ir – tarsi savotiškas atpildas – laimė.

3. Kas sąlygoja santuokinę laimę?

Laimė neatsiranda savaime, ji kuriama dalijantis viskuo, ką turime ir kas esame. Ji kuriama atiduodant save kitam kaip dovaną. Santuoka yra ne kas kita, kaip apsisprendimas nuolat save atiduoti kitam: siekiant kūnų harmonijos dovanoti savąjį kūną, dėl ypatingos draugystės dovanoti savo širdį ir dvasią.

Laimė – tai sėkminga pora ir šeima. Dievo Motinos komandose manoma, kad šeimos sėkmė pirmiausiai priklauso nuo to, kaip klojasi porai. Štai dėl ko tam ir skiriamas didžiausias dėmesys.

Kiekviena pora individuali, turinti savo istoriją. Ir kiekvienos poros kelias savas. Poros likimo ir sėkmės numatyti neįmanoma, laimės receptų taip pat nėra, tačiau remiantis gyvenimo patirtimi galima suformuluoti keletą taisyklių, kurių vertėtų laikytis.

a) Nevienatvė

Jeigu kartais sakome, kad sveikata yra ligos nebuvimas, kalbėdami apie vieną pirmųjų santuokinės laimės elementų, taip pat galime jį apibūdinti neiginiu, įspėjančiu apie priešingu atveju gresiantį blogį ir kančią.

„*Vae soli!*“ – sakė senovės romėnai („bėda tam, kuris vienas!“). „Negera žmogui būti vienam“, – teigiama Pradžios knygoje. Reikia turėti tikrą atsiskyrėlio pašaukimą, kad galėtum išstarti: „*O beata solitudo, o sola beatitudo!*“ („O palaimingoji vienatvė, vienintele palaima!“). Beje, nepamirškime, kad čia kalbama apie vienatvę, išgyvenamą su Dievu!

Jeigu žmogus jaučiasi vienišas ir nėra nieko, su kuo jis galėtų bendrauti, pasidalyti savo džiaugsmiais ar rūpesčiais, – neretai toks išbandymas kelia pavojų. Kadangi žmogui atrodo, kad yra apleistas, jis ir pats nebenori gyventi. O tai jau gali vesti į neviltį. Kas gali būti tragiškiau už skausmingą bandžiusios nusižudyti dvidešimtmetės merginos atodūsj: „niekas manęs nemyli ir aš nieko nemyliu“?

Gyventi poroje – tai išvengti vienatvės. Gyventi poroje – tai dalytis, gyventi bendrystėje. Su sąlyga, kad to norima ir tuo rūpinamasi, nes ši bendrystė neatsiranda savaime, be jokių pastangų. Bendravimas, kad ir koks jis būtų, šiandien, be abejo, yra pati didžiausia ir skubaus sprendimo reikalaujanti žmonijos problema.... Galima jaustis vienišam minioje ir netgi poroje. Pora, kurioje nėra tarpusavio ryšio – pagrindinė šiandienos literatūros ir kino tema.

Gilus tikros poros bendrumas, be abejo, yra vienas labiausiai mus praturtinančių ir pačių džiaugsmingiausių išgyvenimų. Tai – didžios laimės versmė.

b) Ilgalaikė ištikimybė...

Čia tenka kalbėti apie trukmę ir ištikimybę. Tai – būtinos meilės, o tuo pačiu ir laimės, sąlygos. Tai ir santuokai keliami reikalavimai.

Po 1968-ųjų Vakaruose įvyko didysis „naujųjų vertybių“ proveržis: imta kalbėti apie spontaniškumą, visišką laisvę, neatidėliotiną malonumą, autentiškumą, ypač kalbant apie seksą. „Draudžiama drausti“ – toks buvo pagrindinis šio judėjimo šūkis. Tačiau ši banga atslūgo ir naujos kartos vėl atskleidė, kokia svarbi mylint yra ištikimybė, nes ji užtikrina laimingą meilę.

„Patvari, ilgalaikė pora kol kas labiausiai patenkina psichologinius ir jausminius asmens poreikius bei kiekvienam suteikia geriausias galimybes atsiskleisti. [...] Būtent poroje individas geriausiai suprantamas ir labiausiai palaikomas, poroje jis jaučia tokį saugumą, kokio visuomenė jam neįstengia suteikti. Tvirtroje poroje meilė išskleidžia visas savo galias. Vien tiktai susitikinėjančios poros tokios galimybės jai nesudaro. Daugų daugiausiai jos gali numalšinti laikiną troškulį. Kadangi jų žmogiškieji ryšiai neilgalaikiai, jie negali įnešti į gyvenimą gaivaus oro gūžio mums visiems.“¹⁵ Tokia yra specialisto, beje, nekrikščionio, nuomonė.

Ištikimybę laikydama iššūkiu santuokos trukmei, kita „širdies problemų“ žinovė pataria: „Reikia bendrauti. Išsakyti, kas gera ir kas ne, įskaitant ir lytinius santykius. Nebėgti nuo konfliktų. Priimti vaidus. Drauge planuoti. Klausytis. Dalytis kasdieniu gyvenimu.“¹⁶ Beje, ji dar patikslina: „Ištikimybė nėra malonė, suteikta keletui išrinktųjų porų. Dvi būtybės, pasirinkusios viena kitą dalytis bendru likimu, turi tvirtai žinoti, kad abipusį ryšį joms teks išlaikyti ilgą laiką.“¹⁷

c) Kalbėjimasis

Suprasdami, koks svarbus tikrai bendrystei yra bendravimas, suvokiame ir dialogo būtinybę. Reikia kalbėtis! Jeigu nesikalbate, jūsų porai kyla mirtinas pavojus.

Neseniai atlikta apklausa parodė, kad kalbamas nepakankamai – ne daugiau kaip pusvalandį per savaitę (neskaitant praktinių pokalbių). „Vyrauja nuomonė, – sako psichoterapeutė C. de Moustier, – kad dauguma porų išsiskiria dėl lytiniame gyvenime iškilusių problemų. Iš tiesų 85% mano pacientų kenčia dėl dialogo stokos. Jie remiasi klaidingu įsitikinimu, kad mylintys žmonės vienas kitą supranta be žodžių.“

¹⁵ Muldworf. *Svetimavimas*, cituota pagal Michele Guy

¹⁶ C. Ullin. *Sugyventi dviese*

¹⁷ Muldworf. *Svetimavimas*, cituota pagal Michele Guy

Niekada pakankamai neapsakysime, koks naudingas buvo sumanymas įpareigoti poras „susėsti kartu“. Jeigu reikėtų palikti tik vieną iš Dievo Motinos judėjimo chartijos punktų, be jokios abejonės, būtų pasirinktas būtent šis.....

Kai kurie psichologai netgi tvirtina, kad tylą yra blogiau už „šeimyninę sceną“, nes dažniausiai ji liudija meilės stoką, o tuo tarpu „šeimyninė scena“ yra prašymas kažką keisti...

d) Monotonijos vengimas

„Greitai supratome, kad didžiausias mūsų priešas buvo monotonija“, – šį teiginį galėtų patvirtinti daugelis porų.

„*Assueta vilescunt*“, – sako lotynų patarlė: tai, prie ko priprantama, praranda savo žavesį... Ilgai gyvenantys kartu žmonės dažnai nebegali apsieti vienas be kito. Tačiau ilgas bendras gyvenimas taip pat gali pagimdyti rutiną ir sukelti nuobodulį. Statistika rodo, kad pirmoji krizė porą ištinka maždaug penktaisiais bendro gyvenimo metais, netgi jei žmonės nėra susituokę.

Tad labai svarbu kovoti su monotonija įnešant pokyčių bei įvairinant malonumus... Naujovių čia ras kiekvienas. Siūloma pagalba kartais gali atrodyti netgi paradoksali. Pvz., lytiniam bodėjimuisi, kurį gali patirti ne viena pora, įveikti amerikietis biologas ir psichiatras dr. M. Liebowitz'as siūlo... susilaikymą, primindamas apie cheminius procesus, vykstančius žmogaus smegenyse. Trumpai tariant, smegenų dalį, kurioje yra malonumo centrai, dirgina endomorfinais, o „meilė ar meilės nuotykių yra, jei ne patys stipriausi, tai tikrai vieni stipriausių mūsų malonumo centrų stimuliatorių. Bėda ta, kad šie narkotikai, nors ir būdami natūralūs, veikia panašiai kaip ir tie, kuriuos pardavinėja platintojai. Skirtumas toks, kad užkietėję narkomanai dozes gali didinti tūkstančius kartų, o įsimylėjęliai negali priversti savo smegenų išskirti daugiau endomorfino. Dėl to euforijos pojūtis mažėja, kurį laiką juntamas netgi savotiškas nuovargis. Tačiau po tinkamo atokvėpio vėl susijaudinus, euforija sugrįžta.“¹⁸

Aš jums labai rekomenduoju perskaityti įžymų Dž. K. Čestertono romaną „Gyvasis“ (*Man alive*) – pamatysite, koks išradingas yra įsimylėjęs žmogus, stengdamasis nuolat atnaujinti meilės įkarštį bei savo santuokinę laimę.

4. Kryžius

Būkime realistai, gyvenimas – ne vien laimė, jame esti ir išbandymų, ir kančios, ir nesėkmių. Bandydami sudaryti visą sąrašą pavojų, su kuriais galime susidurti laimės kelyje, per ilgai užtruktume, tad įvardinsime tik keletą.

Didžiausi iš jų, be abejo, yra meilės griūtis bei suvokimas, kad tarpusavyje visiškai nederame. Tada bendras gyvenimas gali virsti pragaru. Tačiau ar įmanoma prisišaukti tokią bėdą iš niekur? Matyt, jau pačioje pradžioje buvo padaryta klaida, buvo netinkamai pradėta. Santuoka, kad ir kaip ją apibūdintume, negali būti loterija. Kadangi ne viską santuokoje įmanoma numatyti, visada išlieka tam tikra nežinomybė, tačiau tikra meilė nesugriūva, lyg mostelėjus burtininko lazdele. Mūsų manymu, meilę išlaikyti ir ugdyti padeda Dievo malonė.

Problemų kyla ir bandant „suderinti“ charakterius, ir dėl kartais pasitaikančių nemalonių santykių su uošviais ar sunkumų siekiant lytinės harmonijos. Tai sukelia kančią. Nors jos priežastys nėra neįveikiamos, rimtos krizės vis dėlto galimos. Visa tai baimina jaunimą. Tačiau... Pacituosime tik vieną liudijimą iš daugelio: „jei kalbėdamiesi su santuokai besirengiančiomis jaunomis poromis pastebime, kad joms nepakanka pasitikėjimo, kad jauni žmonės bijo įsipareigoti, sakome: mes ištvėrėme tikrai sunkumų dėka! Ir laimę išsaugojome tikrai dėl to, kad kentėjome kartu ir kentėjome dėl vienas kito... Jeigu nebūtume nusprendę, kad mūsų pora turi išlikti, niekada nebūtume mylėję vienas kito taip, kaip dabar, nes po krizių meilė tapo dar stipresnė.“

Didelį šoką gali sukelti žinia apie poros nevaisingumą – bet kuriuo atveju, tai tikras kryžius šeimai.

Pavojus iškyla ir gimus neįgaliam vaikui, ištikus ligoms, sutuoktiniui ar vaikui mirus...

Augant vaikams, daugėja rūpesčių. Neretai šeimoje kyla įtampa, nebėra tarpusavio supratimo, nes skiriasi tėvų ir vaikų požiūriai bei vertybės...

¹⁸ Muldworf. *Svetimavimas*, cituota pagal Michele Guy

Ir, be abejo, visada išlieka etinė santuokinio gyvenimo reguliavimo problema, apie kurią mums nuolat primena sąžinė. Jei sąžinė nerami, laimė neįmanoma, o sąžinės ramybė retai pasiekama be pastangų ir pasiaukojimo. Žinoma, laimės nenusipirksi, tačiau jos galima nusipelnyti.

Na, o patį didžiausią pavojų visose srityse, ir ypač meilėj, sukelia mūsų nuodėmės, nes viskas, kas žeidžia meilę, griaua ir laimę: puikybė, egoizmas, nesupratingumas, nuožmumas, abejingumas... Dėl to netgi galima sakyti, kad poros laimė yra jų meilės kokybės kriterijus. Šiuo atveju ji – ne vien rezultatas, o greičiau testas.

Santuokos kelias retai yra lygus, lengvas, be jokių kliūčių. Čia, kaip ir kitur, kryžius žmogui beveik neišvengiamas. Tačiau ne kiekviena kančia yra išbandymas laimei, apie kurią kalbame, nes mūsų žmogiškoji prigimtis nėra nesutaikoma su kančia. Nesuderinami yra džiaugsmas ir liūdesys, o ne kančia, nes galima kentėti ir likti džiugiam. Tai iš tiesų įstabu, tačiau šito nesuprasime, kol nepatirsime patys. Tikra meilė padeda porai išverti išbandymus, kurie savo ruožtu ją dar labiau sulydo.

5. Laimė užkrečiama

Yra gražus posakis, kad „laimė dauginasi“, primenantis gerai žinomą filosofų teiginį: „*bonum diffusivum sui*“ – laimė yra plintanti.

Būti laimingiems – sutuoktinių pareiga, juk jungtvių dieną visi jiems šito linki. Ar galima įsivaizduoti malonesnę pareigą? Tačiau drauge sutuoktiniai įpareigojami stengtis, kad jų santuoka būtų sėkminga, kad kiekvienas asmeniškai joje galėtų atsiskleisti. Tai – ir įsipareigojimas vienas kitam, įsipareigojimas vaikams, o šiandien labiau nei kada nors anksčiau – ir visiems, su kuriais sutuoktiniai gyvenime susiduria, nes jų laimė nebėra vien asmeninė. Laimė gimdo laimę. Ji kuria, stato, ugdo. Juk Viešpats dėl to panoro kurti, kad „turėjo laimės perteklių“. Laiminga santuoka taip pat yra laimės šaltinis visiems, prie jos prisiartinantiems.

Abėjojančiam ir svyruojančiam jaunimui pasitikėti savimi šiandien geriausiai galėtų padėti padrąsinimas, pažadintas jų pačių noras stengtis, kad ir jiems pasisektų, žodžiu, jiems reikia konkrečiai įrodyti, kad santuoka gali būti tikras laimės kelias.

6.2. Tobula sielų ir kūnų dermė

Pagal Stačiatikių Bažnyčios tradiciją vyro ir moters kūnų sąjunga yra vienas iš juslinių jų dvasinės vienybės ženklų. Tad santuokos liturgijoje Dievo prašoma suteikti jaunavedžiams „tobulą sielų ir kūnų dermę“.

Lytinis gyvenimas yra tikslus tikrojo poros gyvenimo veidrodis. Patvarūs ir laimingi intymūs santykiai tuo pat metu yra gilių sielų vienybės antspaudas ir ženklas. Todėl visiškai teisėta, kad kiekvienas, trokšdamas susivienyti su kitu, jaučiasi laimingas, pažindamas jo kūną. „*Žmonos kūnas priklauso vyrui, vyro kūnas priklauso žmonai*“, – apaštalas kalba aiškiai ir paprastai.

Vadinamasis angeliškas sutuoktinių gyvenimas kėlė nepasitikėjimą jau Bažnyčios Tėvams. Anot jų, malonumų ieškojimas santuokoje savaime yra teisėtas, tačiau tai turi atitikti santuokos dvasią – save reikia atiduoti kaip dovaną ir nuolat būti atidžiam kitam asmeniui. Antraip vienas iš jų patiria tikrą lytinę tironiją ir tai, kas galėtų būti graži, gilių santuokinės meilės pažymėta erotikos išraiška, virsta pornografija.

Seksualumo atmetimas dėl tariamo tyrumo iš tiesų yra veidmainiškas, po tuo gali slypėti pačios pavojingiausios aistros – nepamirškime, kad kūno neturintis šėtonas yra gražus. Tariamas gražumas, kuriuo norima pabrėžti, kad sutuoktinis yra „dvasinė vidutinybė“, dažnai tėra tikrai gėstančios meilės alibi.

Beje, labai dažnai pasitaiko, kad sutuoktinių lytinė raiška ir troškimai skiriasi dėl pačios jų prigimties...

Michel Laroche, vedęs Stačiatikių Bažnyčios kunigas, buvo klausiamas apie savo knygą „*Vienas kūnas*“. Leidykla *Nouvelle Cité*, 1984

TREČIAS SKYRIUS „ŠVENTUMO KELIAS“

7. ŠEŠTASIS SUSITIKIMAS

KAIP JŪS SAKĖTE? ŠVENTUMAS?

Tikslas

Dar kartą gerai įsisąmoninti mūsų pašaukimą į šventumą.

Kaip jis pasireiškia mūsų asmeniniame, santuokiniame ir šeimos gyvenime?

Poroje

1. Kai kurie komandų nariai dėl svarių motyvų žodį „šventumas“ atmeta. Kokie tie motyvai? Ar jūs jiems pritariate?

Galbūt mes klaidingai suprantame, kas yra šventumas? Argi iš karto nekyla mintis apie stebuklus, ekstazę, nesuvokiamas atgailas, kitus mums neprieinamus dalykus?

Jeigu šis žodis mus trikdo, galime pasirinkti kitą, tačiau Šventasis Raštas nurodo: „Būkite šventi, nes aš, Viešpats, jūsų Dievas, esu šventas“ (Kun 19, 2); „Tokia gi Dievo valia – jūsų šventėjimas“ (1 Tes 4, 3).

Tad kaip pagaliau tai reikėtų suprasti? Ir kaip jūs įvertintumėte tokį apibrėžimą: šventumas – tai tapti tuo, kas mes iš tiesų esame, – Dievo vaikais?

2. Vien tik Dievas yra šventas. Kaip mes suvokiame Dievo šventumą ir kaip jis pasireiškia mūsų gyvenime? Kuo Dievą laikome? Ar pakankamai garbiname ir šloviname Dievą, „akinantį savo šventumu“?

Kokią vietą mūsų gyvenime užima Eucharistija, kaip pati didžiausia padėka?

3. Savo atmintyje ir širdyje ieškokite gyvųjų Evangelijos žodžių, kviečiančių į šventumą. Galbūt vertėtų juos užsirašyti, kad kuris nors tą lapelį pasikabinę ar prisegę visuomet turėtumėte jį po ranka?

Komandoje

1. Tie laikai, kai buvo manoma, jog šventumas – ne pasauliečiams, seniai praėjo. Vatikano II susirinkimas atsigrėžė į pasauliečius ir įvertino Dievo Motinos judėjimo egzistavimą. Tad dabar būtų gera proga dar kartą perskaityti Suvažiavimo Dogminę konstituciją apie Bažnyčią „*Lumen gentium*“ ir ją aptarti poroje bei komandoje.

Savo laiške „Dėl pasauliečių pašaukimo ir misijos“ popiežius vėl sugrįžta prie „*Lumen gentium*“ doktrinos. Komandoje greta kitų, jūsų pasirinktų, šio dokumento ištraukų galėtumėte perskaityti ir keletą minčių, įtrauktų į pagrindinį temos tekstą.

2. Jeigu pašaukimas į šventumą yra visuotinis, kaip manote, ar Dievas kreipiasi į jus asmeniškai?

Ar jūsų dalyvavimas komandoje reiškia, kad jūs iš tiesų norite atsiliepti į šį kvietimą ir stengiatės kitiems padėti tai padaryti?

3. Kokios yra jūsų konkrečios pastangos? Ar stengiatės tik dėl to, kad esate įsipareigoję komandai? Ar tai yra normalus ir beveik akivaizdus būdas iki galo gyventi krikščioniškai? Ar konkrečios pastangos padeda jums eiti į priekį?

Konkretus gestas.

Dar kartą perskaityti popiežiaus šv. Jono Pauliaus II apaštalinį paraginimą „Dėl pasauliečių pašaukimo ir misijos“ (*Christifideles laici*).

Toliau skaityti pagrindinį 6 temos tekstą.

7.1. Pašaukimas į šventumą

1. Žodis, keliantis baimę...

Kai kurie komandų nariai žodį „šventumas“ vengia tarti; kiti gi norėtų, kad nebūtų vartojamas žodis „seksualumas“. Tačiau, nors ir kyla tokia pagunda, nevertėtų manyti, kad problemą galima išspręsti arba ją apeiti pakeičiant žodžius...

Kadangi dauguma mūsų esame susidarę stereotipinį šventumo įvaizdį, ne visai atitinkantį tikrovę, žodis „šventumas“ iš tiesų atrodo pavojingai ir vien dėl to gali mus nukreipti klaidingu keliu. Tad iš pradžių reikia keisti mūsų sampratą.

Didelė atsakomybė čia tenka maldingajai literatūrai. Stengdamasi auklėti skaitytojus, iš šventųjų gyvenimo nuo pat jų vaikystės ji tarsi ištrina bet kokias ydas ar žmogiškąsias savybes. Seniau Valandų liturgijoje giedant Aušrinę, antroje dalyje buvo skaitoma tos dienos šventojo gyvenimo istorija. Būtent iš čia kilo posakis, tapęs klasikiniu: „meluoja kaip per Aušrinę“. Šventuoju negimstama, juo tampama.

Šventumą esame linkę sieti su ypatingais fenomenais: regėjimais, ekstazėmis, stebuklais... Žinoma, jie vyksta, bet ne taip dažnai, kaip kalbama, ir ne tai yra svarbiausia. Jauna aktorė (beje, protestantė), paskutiniajame J. Delannoy filme suvaidinusi Bernadetą, labai stengėsi įsijausti į jaunosios regėtojos vaidmenį ir padarė išvadą, kad „ji būtų tapusi šventąja, net jei ir nebūtų mačiusi Švenčiausiosios Mergelės“.

Dažnai mums šventumas atrodo liūdnas, atstumiantis. Esame susidarę įspūdį, kad šventuosius supa tik pasninkai, plakimaisi, ligos, persekiojimai. Ir kaip jie visa tai pakelia? Tačiau mes užmirštame jų vidinį džiaugsmą, kylantį iš didžios meilės. Prisiminkime, kad ir šventąjį Pranciškų Asyžietį. Jis tikrai galėjo teigti, kad „liūdnas šventasis yra apgailėtinas šventasis“!

Ypač dažnai apie šventumą esame linkę galvoti kaip apie ypatingą kelią, skirtą keletui išrinktųjų. Tai – ne mums! O juk Viešpats sako: „Būkite tobuli kaip jūsų Tėvas yra tobulas“ (Mt 5, 48). Ir šventasis Paulius patvirtina: „Tokia gi Dievo valia – jūsų šventėjimas“ (1 Tes 4, 3).

2. Vienas Dievas yra šventas.

Vienas iš pamatinių „šventumo įstatymo“ tekstų sako: „Būkite šventi, nes aš, Jahvė, jūsų Dievas, esu šventas“ (Kun 19, 2). Šventumas – tai ne vien tik Dievo savybė. Šventumas labiausiai Dievą apibūdina ir su juo beveik susitapatina. Viešpats „akina šventumu“, ir jo Vardas yra šventas. Ne veltui Jahvė dažnai vadinamas tiesiog Izraelio Šventuoju (Ps 71, 22; Iz 5, 24).

Izaijas šį šventumą apibūdina įspūdingu pasakojimu, kurį skaitome per šv. Mišias:

Karaliaus Uzijo mirties metais regėjau Viešpatį, sėdintį aukštame ir didingame soste, – Šventykla buvo kupina jo apdaro. Aplinkui stovėjo jam tarnauti pasiruošę serafimai. Kiekvienas turėjo šešis sparnus: dviem dengė savo veidus, dviem dengė kojas ir dviem plasnojo ore.

„Šventas, šventas, šventas yra

Galybių VIEŠPATS!

Visa žemė pilna jo šlovės!“ –

šaukė jie nepaliaudami vienas kitam. Nuo to jų šauksmo drebėjo durų staktos ir Šventykla prisipildė dūmų. O aš tariau sau: „Vargas man, nes esu žuvęs! Aš – žmogus, kurio lūpos suteptos, o savo akimis regiu Karalių, Galybių VIEŠPATĮ“ (Iz 6, 1–5).

„Tarp Dievo šventumo ir žmogaus nevertumo žiojėja tokia praraja, kad žmogus, vien tik išvydęs ar išgirdęs Dievą, turėtų numirti. Štai kodėl Mozė ir net serafimai prieš Jahvę prisidengia veidą“ (Jeruzalės Biblija).

Šis šventumas gali būti perduodamas. Visa, kas artimai susiję su Dievo kultu, tarsi apsivelka šventumu (mes įpratę tai vadinti sakralumu): kulto objektai, vietos (šventovės ir šventyklos), laikas (šabas, jubiliejiniai metai), asmenys (kunigai, levitai). Toks šventumas kyla iš sakralaus ritualo, pabrėžiančio atstumą (etimologiškai žodis *šventas* reiškia *atskirtas*) tarp Dievo šventumo ir mūsų asmeninio sąlygotumo. Koks iš tiesų yra šis atstumas, geriausiai parodo sukrečiantis įstatymas, leidęs Vyriausiajam Kunigui tik kartą metuose, prieš tai apsivalius, įeiti į Šventų Šventąją.

Tai – išorinis šventumas, skirtingas nuo to, kurį vadintume moraliniu ar vidiniu. Būtent į tokį gyvenimo šventumą yra pakviesta Dievo tauta: „Būkite šventi, nes aš, Jahvė, esu šventas“.

3. Mes esame pašaukti į šventumą

Mes esame pašaukti į šventumą ne tam, kad taptume sakraliais, bet kad gyventume šventą gyvenimą: „tokia Dievo valia – kad jūs būtumėte šventi“. Šis šventumas gali būti tik iš Dievo. Jis – ne mūsų galioje, nes tai – Dievo dovana, jo malonės, jo gyvybės mumyse padarinys. Būtent Kristaus kančia pašventina tikinčiuosius tiesa (žr. Jn 17, 19).

Mes esame šventi dėl mūsų krikšto, todėl ir Paulius mėgsta kreiptis į krikščionis, juos vadindamas šventais:

Paulius, Dievo valia pašauktas Kristaus Jėzaus apaštalas, ir brolis Sostenas – Dievo bažnyčiai Korinte, pašventiesiems Kristuje Jėzuje, pašauktiesiems šventiesiems ir visiems, kurie šaukiasi mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardo kiekvienoje vietoje pas juos ir pas mus. Malonė jums ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus! (1 Kor 1, 1–3)

Paulius ir Timotiejus, Kristaus Jėzaus tarnai, visiems šventiesiems Kristuje Jėzuje, gyvenantiems Filipoose, kartu su vyskupais ir diakonais. Malonė jums ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus (Fil 1, 1–20).

Mes, krikščionys, esame „Dievo šventovės“, „Šventosios Dvasios šventovės“ (1 Kor 3, 16; 6, 19), Dievo vaikai, patys savyje turintys šventumo šaltinį. Dėl to mes turime „tapti tuo, kas esame“, elgdamiesi kaip tikri Dievo sūnūs, vedami Šventosios Dvasios.

Būkite Dievo sekėjai, kaip jo mylimi vaikai, ir gyvenkite meile, nes Kristus pamilo jus ir atidavė už mus save kaip atnašą ir kvapią auką Dievui (Ef 5, 1–2).

Akivaizdu, kad šventumo raktas yra meilė. Meilė (*caritas* arba Evangelijos *agapė*) yra Dievo gyvybė. „Dievas yra meilė (*agapė*), – sako šventasis Jonas, – ir kas pasilieka meilėje (*agapėje*), tas pasilieka Dieve, ir Dievas pasilieka jame“ (1 Jn 4, 16). Dievas norėjo perduoti šią gyvybę per savo įsikūnijusį Sūnų, kad ji taptų ir mūsų gyvybe. „Kaip mane Tėvas mylėjo, taip ir aš jus mylėjau“ (Jn 15, 9); kaip aš jus mylėjau, jūs mylėkite vieni kitus (plg. Jn 15, 12).

Kristaus mokinius, šventuosius, galima atpažinti būtent iš meilės, kuria jie gyvena: „Iš to visi pažins, kad esate mano mokiniai, jei mylėsite vieni kitus“ (t. y., iš *agapės*) (Jn 13, 35). Anot Pauliaus, tas, kuris neturi meilės, yra niekas, net jei ir būtų visko pertekęs (žr. 1 Kor 13, 1–3); o tas, kuris myli, turi viską, nes „meilė – įstatymo pilnatvė“ (Rom 13, 10).

Tad šventasis yra tas, kuris, nepaisant jo ribotumo ir trūkumų, pilnatviškai gyvena tuo, kas iš Dievo. Jis nedėvi specialios aprangos, neturi atpažinimo ženkle... Tačiau jis yra gyvas Dievo gyvybe ir gali ją perduoti kitiems, nes pats „Kristus gyvena jame“.

4. Dievo ir jo tautos meilės istorija

Iš tiesų šventumas yra ne kas kita, kaip Dievo ir žmonių santykiai. Tai – Jo ir jo tautos Meilės istorija: būkite šventi, nes aš esu šventas. Tad Dievas nori, kad mes būtume panašūs į jį, jis trokšta bendrystės, nori viskuo su mumis dalytis.

Čia derėtų prisiminti ir biblinę Sandoros istoriją. Tačiau visko aptarti neįstengsime, o ši sąvoka yra tokia turtinga ir sudėtinga, kad jos neįmanoma apibūdinti keliomis eilutėmis... Tai – tema, verta rimtų komandos studijų.

Taip pat jums galime pasiūlyti kardinolo Lustiger (Liustižė) konferenciją „Kai Dievas sudaro sandorą“. Jos tekstas sunkus, tačiau labai turtingas, ir pastangos, įdėtos jį studijuojant, atsiperka su kaupu.¹⁹

5. Susirinkimo kreipimasis ir Dievo Motinos komandų pašaukimas

Vatikano II susirinkimas vieną konstitucijos Lumen gentium skyrių paskyrė visuotiniam Bažnyčios pašaukimui į šventumą.

¹⁹ Konferencijos tekstas buvo išspausdintas žurnale „Meilė ir šeima“ (Amour et Famille) (CLER), 1986 m. rugsėjis-spalis

Dieviškasis visokio tobulumo Mokytojas ir pavyzdys, Viešpats Jėzus, pats būdamas gyvenimo šventumo autorius ir ištobulintojas, tą šventumą paskelbė visiems ir kiekvienam savo mokiniui, kad ir kokia būtų jų padėtis: „Būkite tokie tobuli, kaip jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas“ (Mt 5, 48). Visiems jis pasiuntė Šventąją Dvasią, kuri juos iš vidaus skatina mylėti Dievą visa širdimi, visa siela, visu protu ir visomis savo jėgomis (plg. Mk 12, 30), o vienas kitą mylėti taip, kaip Kristus juos mylėjo (plg. Jn 13, 34; 15, 12). Kristaus sekėjai yra Dievo pašaukti ne dėl savo darbų, bet pagal jo paties planą bei jo malone ir yra nuteisinti Viešpatyje Jėzuje bei tikėjimo krikštu tikrai tapę Dievo vaikais ir dieviškosios prigimties dalininkais, todėl iš tikrųjų tapę šventi. Tad iš Dievo gautą šventumą jie privalo išlaikyti ir tobulinti savo gyvenimu. Apaštalas ragina, kad jie gyventų, „kaip pridera šventiesiems“ (Ef 5, 3), bei kaip „Dievo išrinktieji, šventieji ir numylėtiniai“ apsiliktų „nuoširdžiu gailestingumu, gerumu, nuolankumu, romumu ir kantrumu“ (Kol 3, 12) ir kad Dvasios vaisiai būtų jų šventumas (plg. Gal 5, 22; Rom 6, 22). O kadangi visi daug kuo nusižengiamo (plg. Jok 3, 2), nuolat esame reikalingi Dievo gailestingumo ir turime kasdien melstis: „Atleisk mums mūsų kaltes“ (Mt 6, 12).²⁰

Tad apibendrinami galime teigti, kad visi krikščionys yra pašaukti į tobulą meilę, kitaip sakant, į šventumą. Tačiau reikia pripažinti, kad šis visuotinis pašaukimas ilgą laiką buvo ganėtinai užslėptas, ar bent jau manyta, kad, išskyrus išimtinus atvejus, jis – ne pasauliečiams, ir juo labiau – ne susituokusiems krikščionims. „Santuoka – vienintelis sakramentas, kuris nepašventina. Galima šventėti, nepaisant santuokos, tačiau ne per santuoką“, – šis iš Viduramžių laikmečio mus pasiekęs posakis gerai atspindi to meto sampratą.

Dievo Motinos komandų atsiradimas Bažnyčioje sukėlė tarsi nedidelę revoliuciją, nes šis bažnytinis judėjimas remiasi dviem principais: krikščionys pasauliečiai yra pašaukti į šventumą; susituokusių krikščionių šventumo kelias yra santuoka. Tačiau anuomet šios dvi tiesios anaipol nebuvo tokios akivaizdžios.

Laimei, Susirinkimas įnešė sveiką požiūrį, gana iškilmingai paskelbdamas apie visų krikščionių pašaukimą į šventumą ir patikslindamas, kad susituokę krikščionys šventumo turi siekti savo gyvenimo luome:

Susituokusieji krikščionys ir tėvai, eidami savuoju keliu, turi ištikima meile visą gyvenimą palaikyti vienas kitą malonėje ir mylinčia širdimi priimtus iš Dievo savo vaikus išmokyti krikščionių tikėjimo ir evangelinių dorybių. Tai darydami, jie visiems šviečia nenuilstamos ir dosnios meilės pavyzdžiu, padeda kurti meilės brolybę ir tampa Motinos Bažnyčios vaisingumo liudytojais bei padėjėjais, idant juose pasirodytų ir jiems būtų suteikta dalis tos meilės, kuria Kristus pamilo savo Sužadėtinę ir už ją atidavė pats.²¹

Šiame visuotiniame pašaukime Dievo Motinos komandoms tenka savas vaidmuo: padėti siekti šventumo Santuokos sakramentu sujungtoms poroms. Komandų struktūra, tikslai ir metodai yra skirti būtent šiai misijai.

Tai patikslinsime keturiomis pastabomis:

a) Pirmiausia turime įsitikinti, kad visai nebūtina keliauti į kitą pasaulio kraštą, ieškant ypatingų būdų šventėti. Susituokusiems krikščionims jų kasdienis kelias yra karališkas šventumo kelias. Šis kelias – tai gyventi savo santuoka, gyventi savąja meile.

Čia vertėtų dar kartą perskaityti paskutiniųjų popiežių kalbas, skirtas Dievo Motinos sambūriui, o ypač – nuostabią Pauliaus VI kalbą, pasakytą 1970 m. Tai – tarsi „popiežiškoji mūsų judėjimo chartija“. Dievo Motinos sambūrį Paulius VI pasirinko tam, kad per mus visoms pasaulio šeimoms pasakytų, ką jis mano apie santuoką, meilę, lytiškumą:

Brangieji sūnūs ir brangiosios dukros, gyvendami Santuokos sakramento malone, nepailstančia ir dosnia meile, jūs iš tiesų keliaujate į tą šventumą, į kurį visi esame pašaukti ne keliant kokius nors nepagrįstus reikalavimus, bet dėl maloningos meilės Tėvo, savo vaikams linkinčio visiškai išsiskleisti ir būti iki galo laimingiems. Šiame kelyje jūs nesate palikti vieni, kadangi Kristus ir Šventoji dvasia, – anot šv. Irenėjaus, „dvi Dievo rankos“ – nepaliaujamai dirba jums.

²⁰ *Lumen Gentium*, 40

²¹ *Lumen Gentium*, 40

b) Nors šis kelias aiškus, tačiau nelengvas. Ypač mūsų laikais, kai esame skatinami judėti priešinga kryptimi dėl to, kad taip elgiasi dauguma. Popiežius tai gerai supranta:

Neleiskite, kad iš kelio jus iškreiptų pagundos, sunkumai ar išmėginimai; nesibaiminkite, jeigu kartais tektų eiti prieš srovę, elgtis priešingai, nei manoma ir kalbama pagoniško elgesio pasaulyje. Šventasis Paulius mus įspėja: „Nesekite šiuo pasauliu, bet pasikeiskite, atsinaujindami dvasia“ (Rom 12, 2).

c) Tai – idealas, kuris pasiekiamas ne iš karto. Tam reikia laiko ir ištvermės; reikia pereiti ir įveikti nusivylimus, galbūt vėl ir vėl pradėti iš naujo. Toks yra žmonių gyvenimo dėsningumas ir dėl to neverta baimintis: „Nenusiminkime netgi tą akimirką, kai apleidžia jėgos, nes mūsų Dievas yra rūpestingas, geras ir švelnus Tėvas, sklidas meilės savo vaikams ir besisielojantis dėl to, kaip jiems sekasi. O Bažnyčia yra motina, pasirengusi jums padėti pilnatviškai gyventi krikščioniškosios santuokos idealu, primindama apie jo grožį bei keliamus reikalavimus“.

Lumen gentium, Nr. 41.

Bendroje sutuoktinių kelionėje, kaip ir visame žmogaus gyvenime, yra tam tikri etapai. Bėgant metams, joje patiriame ir sunkių bei skausmingų momentų. Tačiau reikia aiškiai pasakyti, kad geros valios sielos niekada neturėtų apimti baimė ar nerimas – argi Evangelija nėra geroji naujiena, skirta ir šeimoms, ar tai nėra žinia, tegul ir reikli, tačiau taip pat ir visiškai išlaisvinanti?

Natūralu, kad suvokę, jog dar nesame įgiję vidinės laisvės, jog vis dar pasiduodame savo polinkių impulsams, jog šiuo metu beveik nepajėgiame gerbti bene svarbiausio moralės įstatymo, nusimename. Šioje sumaištyje krikščioniui visų svarbiausia – ne pradėti bergždžiai ir destruktiviai maištauti, o nuolankiai atsiverti jaudinančiam žmogaus susitikimui su Dievu, nusidėjėlio susitikimui su Kristaus-Gelbėtojo meile.

Vykstant tokiam radikaliai sąmonėjimui, prasideda tikrasis moralinio gyvenimo „progresas“ – sutuoktiniai „su baimė ir drebėdami“ (Fil 2, 12) suvokia, kad yra „evangelizuojami“ iš pagrindų, tačiau drauge patiria ir įstabų džiaugsmą, kad per jų santuoką, kaip Kristaus ir Bažnyčios sąjungą, išsipildo velykinis mirties ir prisikėlimo slėpinys.

Tik didžiojoje Bažnyčioje mažoji šeimos bažnyčia suvokia, kas ji yra iš tiesų: silpna, kartais nuodėminga ir atgailaujanti, tačiau atleidimo sulaukianti bendruomenė, siekianti šventumo su „Dievo ramybe, pranokstančia bet kokią išmintį“ (žr. Fil 4, 7).

Tačiau tai anaipol nėra jokia kiekvieno mūsų silpnumo priedanga („Kas tariasi stovįs, težiūri, kad nenupultų“) (1 Kor 10, 12). Sutuoktiniai nėra atpalaiduojami nuo būtinybės ištvermingai stengtis, nors kartais aplinkybės būna tokios nuožmios, kad ištverti pajėgiame tikrai prisiminę, jog dalyvaujame Kristaus kančioje. Sutuoktiniai žino ir tai, kad moralės gyvenimo reikalavimai, kuriuos jiems primena Bažnyčia, nėra kokie nors nepakeliami ir praktiškai nepritaikomi įstatymai, o Dievo dovana, padedanti juos priimti, nepaisant sutuoktinių silpnumo, ir praturtinanti jų tikrai žmogišką ir krikščionišką meilę. Dėl to nederėtų baimintis ir jaustis tarsi įvarytiems į aklavietę, kurioje galima įklimpti į geidulingumą, apleidžiant bet kokią sakramentų praktiką, ir pradėti maištauti prieš nuožmia laikomą Bažnyčią. Nevertėtų ir iš visų jėgų stengtis įveikti iškilusius sunkumus, bet kokia kaina siekiant harmonijos ir pusiausvyros. Žvelgiant į šeimos ateitį, verčiau reikėtų atsiverti vilčiai ir būti tikriems, kad visi Bažnyčios malonės ištekliai yra tam, kad padėtų sutuoktiniams siekti jų meilės tobulumo (Nr. 16).

d) Čia reikėtų pabrėžti dar vieną svarbų, tačiau retokai prisimenamą dalyką, kuris mus tikrai padrąsins... Jį galima nusakyti vienu žodžiu: „palaiptisniui“. „Viešpats mus suranda ten, kur esame. Dėl to neverta peršokti kai kurių etapų ir skubinti laiko. Reikia stengtis eiti į priekį toje situacijoje, kurioje esame kiekvienas iš mūsų“.

Popiežius kalba apie mūsų kelionę į šventumą, kurioje mes po truputį išmokstame teisingai galvoti, teisingai norėti ir teisingai veikti:

Kas nežino, kad žmogus tik palengva įstengia pagal svarbą surikiuoti bei tarpusavyje suderinti įvairius savo polinkius, kad jie harmoningai pasitarnautų santuokinio skaistumo dorybei, įgalinančiai sutuoktiniams iki galo žmogiškai ir krikščioniškai atsiskleisti.

Šis išlaisvinimo darbas – tai tikrosios Dievo vaikų laisvės vaisius, kurį turime gerbti, auginti ir puoselėti pasitikėdami, o ne baimindamiesi, nes moralės įstatymai, kurie anaipol nėra tokie abstraktūs, šalti ir žiaurūs, kaip kartais atrodo, padeda sutuoktiniams jų kelyje. Jei jie nenusimena dėl nesėkmių ir

stengiasi gyventi iš tiesų kantriai bei nuolankiai paisydami esminių pašventintos meilės reikalavimų, kuriuos primena moralinės taisyklės, tada jos nebebusimetamos kaip pančiai, bet tampa galinga pagalba (Nr. 14).

Dabar jau geriau supratome, kas iš tiesų yra šventumas – beje, pati autentiškiausia iš visų patirčių, – kurią išgyventi mus kviečia Dievo Motinos sambūris. Ir tai nėra kokia nors utopija ar tuščios svajonės. Šventumas įmanomas, nes „Dievui nėra negalimų dalykų“.

Iš apaštališkojo paraginimo „*Christifideles laici*“ dėl pasauliečių pašaukimo ir misijos Bažnyčioje ir pasaulyje

Pašaukimas į šventumą yra bendras visiems Bažnyčios nariams. Lygia dalimi su kitais Bažnyčios nariais į šventumą yra pašaukti ir pasauliečiai. „Pašaukimas į krikščioniškojo gyvenimo pilnatvę ir meilės tobulumą skirtas visiems tikintiems Kristų, kad ir koks būtų jų luomas ar užimamos pareigos“; „visi, tikintys Kristų, yra pašaukti ir įpareigoti siekti šventumo ir savo gyvenimo būklės tobulumo“. Pašaukimo į šventumą šaknis slypi krikšte ir yra gaivinamos kitais sakramentais, ypač Eucharistija: apsivilkę Jėzumi Kristumi ir pagirdyti jo Dvasia krikščionys yra šventi ir dėl to tampa atsakingi ir įpareigoti, kad jų *būties* šventumas atsispindėtų per *visos jų veiklos* šventumą. Apaštalas Paulius nepaliaujamai ragina krikščionis gyventi taip, „kaip pridera šventiesiems“ (Ef 5, 3).

...Tikinčių pasauliečių pašaukimas į šventumą reikalauja, kad gyvenimas pagal Dvasią ypatingu būdu pasireikštų per jų požiūrį į įvairius dalykus ir dalyvavimą žemiškoje veikloje. Apaštalas vėl mus ragina: „Visa, ką tik darytumėte žodžiu ar darbu, visa darykite Viešpaties Jėzaus vardu, per jį dėkodami Dievui Tėvui“ (Kol 3, 17). Šiuos apaštalo Pauliaus žodžius pritaikydamas pasauliečiams, Susirinkimas labai aiškiai pabrėžė, kad „jų dvasingumui nei rūpinimasis šeima, nei įvairūs reikalai neturi būti svetimi“. Pratešdami šią mintį, Sinodo Tėvai paskelbė: „Tikinčių pasauliečių gyvenimo vienovė yra ypatingai svarbi, nes jie turi šventėti savo kasdieniame gyvenime, profesinėje ir socialinėje veikloje. Tam, kad galėtų atiliepti į savąjį pašaukimą, tikintys pasauliečiai kasdienį gyvenimą turi laikyti proga vienytis su Dievu ir vykdyti jo valią tarnaujant kitiems žmonėms, padedant jiems vienytis su Dievu per Kristų“.

Nauja situacija Bažnyčioje ir pasaulyje, pasikeitusi socialinė, ekonominė, politinė ir kultūrinė tikrovė šiandien ypatingai reikalauja tikinčiųjų pasauliečių veiklos. Ir anksčiau buvo neleistina tuo nesidomėti, bet šiandien tai būtų dar labiau peiktina. Niekam neleista nieko neveikti!

* * *

Kalbėdamas apie tikinčius pasauliečius, Suvažiavimas skelbia: „Visi jų užsiėmimai, malda ir apaštalinė veikla, jų santuokinis ir šeimos gyvenimas, kasdienis triūsas ar kūno ir dvasios atvanga, net gyvenimo išmėginimai, jeigu visa tai išgyvenama Dievo Dvasioje, kantriai viską ištvėriant, per Jėzų Kristų tampa dvasine atnaša, malonia Dievui; per eucharistinį atnašavimą ji jungiasi su Kristaus Kūno atnaša, kad su didžia pagarba būtų paaukota Tėvui. Pasauliečiai, visur garbindami Dievą savo šventu gyvenimu, aukoja Dievui visą pasaulį.“

Nebijokite būti šventi!

Iš popiežiaus kalbos Komposteloje

8. SEPTINTASIS SUSITIKIMAS EROSAS AR AGAPĖ?

Tikslas

Atrasti tikrą pusiausvyrą tarp dviejų vienas kitą papildančių meilės aspektų bei suvokti, kaip juos apima pašaukimas į šventumą.

Poroje

1. Erosas ir Agapė nėra dvi pagoniškosios Antikos dievybės ar du televizijos serialų veikėjai... Šie terminai nusako du meilės aspektus ir netgi tampa mokslo objektu.²²

PS. Kad galėtume geriau suprasti šias sąvokas, būtų naudinga pirma perskaityti pagrindinį 7 temos tekstą.

Nors erotiškumo reputacija bloga, erosas yra žmogiškos meilės dalis, jos fizinė, kūniška pusė. Ar esate tikri, kad krikščionių porai ji yra svarbi? O gal tai jus trikdo?

1. Kaip puoselėti erosą?

Apie santuokinę laimę jau esame kalbėję aptardami kitas temas. Dabar kai ką patikslinsime.

Kaip mūsų pora išgyvena meilės ryšį? Ar mūsų gyvenime yra vietos pokalbiams apie erosą? Ar mūsų vaikai auklėjami aplinkoje, kur tėvai neslepia švelnumo vienas kitam?

3. Agapė – labiau „techninis“ terminas, nurodantis naują krikščionišką tikrovę – Dievo meilę [*caritas*].

Ar jūs iš tiesų stengiatės vienas kitą mylėti taip, kad savininkiška meilė, būdinga erosui, taptų atsiduodančia meile ar savęs atidavimu, būdingu agapei?

Ar iš tiesų savąjį sutuoktinį/ę mylite dėl jo paties, o ne dėl savęs? Savo gyvenime raskite konkrečių pavyzdžių.

4. Kaip jūs vertinate vaisingumą ir kaip juo gyvenate? Ar stengiatės viską kuo geriau suplanuoti? O gal paliekate galimybę nenumatytam atvejui ir Apvaizdai?

Kaip jūsų pora supranta vaisingumą ne vien biologine, bet ir platesne prasme, Dievo karalystės požiūriu?

Komandoje

1. Kaip su erotiškumu meilės aspektu bei iš to kylančiomis seksualinėmis problemomis reikėtų supažindinti vaikus? Ar galime tai palikti mokyklai, žiniasklaidai, bendraamžiams? Kokia atsakomybė tenka tėvams?

2. Kad jūsų meilė iš tiesų būtų „amžiams“, kad tęstųsi net ir po mirties, ji turi įgauti amžinybės dimensiją. Kokių būdu? Ar manote, kad paprasta žmogiška meilė turi tokią galią?

Kaip jūs suprantate Jėzaus žodžius: „kai prisikels iš numirusiujų, tai nei ves, nei tekės, bet bus kaip angelai danguje“ (Mk 12, 25)?

2. Kokie gyvenimo momentai ar situacijos jūsų porai leido pasiekti agapę? Ar galėtumėte tuo pasidalyti komandoje?

Konkretus gestas

Atlikti pareigą „susėsti kartu“ ir pasikalbėti apie erosą ir agapę.

Toliau skaitykite pagrindinį 7 temos tekstą.

8.1. Erosas ir Agapė

1. Nesutarimai tarp Bažnyčios ir seksualumo

Nors pašaukimas į šventumą iš esmės bendras visiems, kelių jo siekti, kaip ir gyvenimo luomų, yra daug. Kadangi šiuo atveju kalbame apie susituokusią žmonių šventumą, bandysime panagrinėti, kaip jų

²² Nygren A. Erosas ir Agapė. 3 tomai

gyvenimo būklė tampa šventumo keliu, kitaip sakant, kaip visa sutuoktinių gyvenimo tikrovė gali būti pašventinta.

Tačiau čia iškyla ir savų sunkumų. Gerai žinome, kad dėl lytiškumo Bažnyčioje visada buvo nesutariama. Pati *seksualumo* tema buvo tabu, netgi Dievo Motinos komandose apie tai kalbėta nedaug. Štai kodėl atrodė reikalinga į *Second Souffle* programą įtraukti esminį klausimą, kaip „evangelizuoti“ lytiškumą. Tai – atskira tema, dabar jos plačiau neaptarsime, tačiau bent keletą svarbiausių dalykų pažymėti reikėtų.

Pirmiausia, turėtume prisiminti, kad lytiškumas yra žmogiškas, kad Dievas jo norėjo. Tad į šventumą yra pašaukti lytiški žmonės, o ne kokie belyčiai angelai...

Žmogiška meilė turi ir kūniškąją pusę. Jei kai kurie žmonės dėl Dievo karalystės nusprendžia jos atsisakyti, tai anaipol nėra visų krikščionių kelias. Dėl to „šventėjimo programa“ apima ir kūną.

Bandydami suprasti, kaip tai vyksta, pasinaudosime dviem sąvokomis: *erosas ir agapė*,²³ galinčiomis padėti mums geriau susivokti.

2. Erosas

Išgirdę šį žodį, spontaniškai įsivaizduojame lanku ginkluotą angeliuką. Kadangi erotiškumas yra tapęs šiandienės reklamos varikliu, jis pasidarė tarsi bendras mūsų visuomenės elementas.

Platonui, kurį galime laikyti šios sąvokos tėvu, erosas reiškė žmoguje uždarytą ir į savo dieviškąjį šaltinį sugrįžti siekiančią „dieviškąją kibirkštį“. Krikščioniškoje kultūroje šis žodis įgavo kur kas „žmogiškesnį“ ir šiek tiek neigiamą atspalvį. Šio žodžio prasmę aiškinantys prancūzų žodynai tarp kitų reikšmių paprastai nurodo, kad tai reiškia palaidumą. O Nyčė yra pareiškęs: „krikščionybė Erosą pagirdė nuodais. Jis nenumirė, bet išsigimė į ydą.“²⁴

Mes erosu vadinsime kūniškąją meilės pusę. Ar tokiai meilei lieka vietos poros, pašauktos į šventumą, gyvenime? Ir kur ją reikės paaukoti?

Dievas sukūrė žmogų „kaip vyrą ir moterį“ ir suteikė jiems potraukį, skatinantį „tapti vienu kūnu“. Negi Dievas kviečia naikinti tai, kas jo paties sukurtas?

Taip iškyla kūno vaidmens krikščioniškajame dvasingume klausimas. Mes tuoj pat prisimename, ką apie kūną, supriešindamas jį su dvasia, kalbėjo šventasis Paulius. Tačiau žodžiui „kūnas“ jis suteikė kitokią prasmę. Kūno ir dvasios įvaizdžius jis naudoja kalbėdamas apie Įstatymo laikymąsi ir malonę: kadangi žmogus yra silpnas ir nepajėgia siekti gėrio, nusideda, tačiau, antra vertus, jis yra ir Kristus krauju atpirktas bei Šventąja Dvasia gaivinamas jo mokinys. Būtent tai ir stengiasi atskleisti apaštalas. O erosas – kūnas, apie kurį mes kalbame, – yra pavaldus ir Įstatymui, ir malonei.

Kadangi kūno teikiamas malonumas yra žmogiškas, savaime jis dar nepriklauso nuodėmės sferai, tačiau gali būti palenktas (galbūt lengviau, nei kas kita) ir nuodėmei, ir malonei. Galime manyti, kad būtent ypatinga Santuokos sakramento malonė ir padeda sutuoktiniams mylėti vienas kitą pagal Dievo sumanymą, gyvenant erosu krikščioniškai, kaip Dievo vaikams. Tad Santuokos sakramentui mielai paliekame misiją „gydyti“.

Tačiau erosas – dar ne visa meilė, nes jis nėra amžinas. Erosas, netgi išgydytas iš nuodėmės ir pašventintas, visada lieka susietas su mūsų kūniškumu. O mes esame sukurti amžinybei, mums lemta gyventi amžina meile. Tad nejaugi sutuoktinių meilė vieną dieną būtinai užges? Argi ji neturi nieko bendro su amžinuoju gyvenimu? Argi pamilstame ne visam laikui?

Amžina yra tiktai agapė. Vien tik agapė yra amžinojo gyvenimo mumyse šerdis ir branduolys. „Meilė [agapė], – sako šventasis Paulius, – niekada nesibaigia“. Viskas praeina, pasilieka tik meilė (1 Kor 13, 8).

3. Agapė

²³ Taip vadinasi žinomas A. Nygren'o veikalas, kurį galime rekomenduoti norintiems pasigilinti į šių dviejų sąvokų atsiradimo istoriją.

²⁴ Guitton J. Žmogiška meilė, p. 51.

Agapė - meilė, būdinga krikščionybei, ji – didžiausia krikščioniško gyvenimo vertybė. A.Nygren'as yra teisus, sakydamas: „Jau seniai supratome, kad agapė išreiškia tai, kas krikščionybėje nauja ir būdinga vien jai.“²⁵

Ši nauja tikrovė, kurią apreiškė Kristus, – tarsi pratinimasis gyventi mums perduotu paties Dievo gyvenimu.

Dievo esmė yra meilė [agapė]. Mes mažai ką žinome apie intymų Trejybės gyvenimą, bet Jėzus kartais pakelia kurį nors uždangos kampą, ir galime kai ką apie šį nesuvokiamą slėpinį nuspėti...

„Tėvas myli sūnų ir visa yra atidavęs į jo rankas“ (Jn 3, 65); „Tėvas gi myli sūnų ir parodo jam visa, ką pats daro“ (Jn 5, 20); „Tėve, ... pamilai mane prieš pasaulio sutvėrimą...“ (Jn 17, 24).

Jeigu apaštalas Paulius labiau linkęs kalbėti apie „meilės [agapės] Dievą“ (žr. 2 Kor 13, 11), evangelistas Jonas kalba aiškiai: „Dievas yra meilė [agapė]“; kai sakoma, kad Dievas yra meilė, kalbama apie pačią Dievo prigimtį (žr. 1 Jn 4, 8–16).

Galėtume sakyti, kad *Dievas yra meilė visiems žmonėms*. Tai – Dievo kūrybos, jo įsikūnijimo ir atpirkimo priežastis. „Juk patsai Tėvas jus myli...“ (Jn 16, 27); „Dievas taip pamilo pasaulį, kad atidavė savo viengimį sūnų...“ (Jn 3, 16). Ši Dievo meilė ypač atsiskleidžia per Jėzaus asmenį. „Jėzus, žinodamas, jog atėjo valanda jam iš šio pasaulio keliauti pas Tėvą, ir mylėdamas savuosius pasaulyje, parodė jiems savo meilę iki galo“ (Jn 13, 1).

Ši Dievo meilė yra duota mums kaip gyvybės versmė, kad ir mes agapės meile mylėtume Dievą bei brolius. „Meilė [agapė] yra iš Dievo ir tas, kuris myli, yra gimęs iš Dievo“. O šv. Paulius dar patikslina: „...Dievo meilė yra išlieta mūsų širdyse Šventosios Dvasios, kuri mums duota“ (Rom 5, 5). Dėl to ir mes savo ruožtu esame pašaukti įsilieti į tą didįjį agapės judėjimą: „Tai mano įsakymas, kad vienas kitą mylėtumėte, kaip aš jus mylėjau“ (Jn 15, 12). Dėl to „jei kas sakytų: ‘Aš myliu Dievą’ ir savo brolio nekęstų, – tasai [būtų] melagis“ (1 Jn 4, 20).

Bandydami *keliai bruožais apibūdinti* agapę, galime sakyti, kad tai yra:

– *Meilė dovanai*. Dievas mus myli be jokios priežasties ir be jokių motyvų... Niekas mumyse jo nepatraukia ir šio dėmesio nenusipelno. Būtent tai ir pabrėžia Evangelija, primygtinai kalbėdama apie meilę, pirmiausiai apie meilę vargšams ir nusidėjėliams. Agapė yra laisva, spontaniška, nenupelnyta meilė. Kadangi „Dievas mus pamilo pirmasis“, iniciatyva visada priklauso jam.

– *Nesavanaudiška meilė*. Skirtingai nei egoistinė aistrų meilė ir erosas, agapė yra atsigręžusi į kito gerį. Ji nori kitam gero, net, jeigu reikės, ir save dėl to paaukojant, nes „nėra didesnės meilės, kaip atiduoti gyvybę už tuos, kuriuos myli“ (Jn 15, 13).

– *Beribė ir visiškai nešališka meilė*. „Jei mylite tuos, kurie jus myli, tai koks čia jūsų nuopelnas? ... Jei darote gera tiems, kurie jums gera daro, tai koks jūsų nuopelnas? Juk ir nusidėjėliai taip daro. ... Bet jūs mylėkite savo priešus, darykite gera ir skolinkite, nieko nesitikėdami“ (Lk 6, 33–34).

– *Kurianti meilė*. Kadangi Dievas myli „už nieką“, jo meilė yra veiksminga: ji suteikia vertės pajautimą, skatina gyventi ir patirti pilnatvę. Dievas myli žmones, „kad jie turėtų gyvenimą“.

– *Meilė, tampanti bendryste*. Ji, kaip kiekviena tikra draugystė, nori dalytis absoliučiai viskuo – netgi tuo, ką galėtume pavadinti intymiuoju Trejybės gyvenimu, kuris mums yra duotas: „jau nebevadinu jūsų tarnais, nes tarnas nežino, ką veikia jo šeimininkas. Jus aš draugais vadinu, nes jums viską paskelbiau, ką buvau iš savo tėvo girdėjęs“ (Jn 15, 15).

Vadinasi, agapė yra Dievo gyvenimas, kurį jis perduoda mums, kad ir mes juo gyventume ir gyventume iki galo: „mes iš to pažinome meilę, kad jis už mus paguldė savo gyvybę. Ir mes turime guldėti gyvybę už brolius. ... Vaikeliai, nemylėkite žodžiu ar liežuviu, bet darbu ir tiesa“ (1 Jn 3, 16–18).

²⁵ Nygren A. *Erosas ir agapė*, p. 57. Klasikinėje graikų kalboje žodis **agapė** nebuvo plačiai vartojamas. Naujame Testamente jis buvo pasirinktas įvardinti naujai tikrovei. Vulgatoje agapė dažniausiai verčiama lotynišku žodžiu **caritas**, tačiau atrodo, kad lotynų kalboje kurį laiką išsilaikė ir graikiškas terminas, reiškęs „dieviškos meilės puotą“. Prancūzų kalboje žodis agapė vertojamas iki šiol.

4. Dvejopa programa

Jeigu sutuoktiniai nori būti šventi savo santuokoje ir per ją, jeigu jie nori vienas kitą mylėti amžina meile, turi praktikuoti agapę. Ne erosas yra šventumo, kitaip sakant, pilnatviško Dievo gyvenimo mumyse, kaip tikrojo mūsų pašaukimo, raktas, o agapė.

Skirtingai nuo eroso, agapė neturi nieko lytiško.²⁶ Ši meilė mus įveda į Dievo pasaulį, kuriame nėra lyties požymių. Būtent apie tai ir kalba Jėzus, sakydamas, kad prisikėlę iš numirusiųjų, žmonės „nei ves, nei tekės, bet bus kaip angelai danguje“ (Mk 12, 25).

Ar dėl to mums teks sugrįžti prie senosios veto teisės ir vėl jausti frustraciją? Ne, nes sutuoktinių meilė apima ir erosą. Krikščionys tuokiasi ne tam, kad gyventų kaip broliai ir seserys arba kaip angelai danguje. Tuokiamasi, kad būtų galima iki galo vienas kitą mylėti žmogiška meile, kuri yra sudėtinga, kaip ir pats žmogus...

Dėl to mums tenka kalbėti apie du lygmenis arba dvejopą laiką.

a) *Puoselėti erosą.*

Ugdyti šį poros meilės aspektą, puoselėti erosą, kitaip sakant, ugdyti ir puoselėti poros meilės gyvenimą, yra normalu, teisėta ir *naudinga*.

Taip atsiranda ne tik gyvenimo, asmens pusiausvyra, kurios nerastume niekur kitur, bet ir pagrindą įgauna žmogaus-krikščionio slėpinys. Juk Dievas, panorėjęs žmogaus, nepanašaus nei į angelą, nei į gyvūną, jį, kaip vyrą ir moterį, sukuria pagal savo atvaizdą.

Priešingai nei paprastai manoma, eroso praktikavimas nėra nei įgimtas, nei pasiduodantis improvizacijai. To reikia mokytis. Dėl to jaunas žmones reikia ugdyti, o ne palikti tuščią, visiems vėjams atvirą, lauką...

b) *Drauge siekti agapės.*

Pusiausvyra, kurią įgalina *geras seksualinis gyvenimas*, bei tai, kad moteris ir vyras įvairiuose tarpasmeninio bendravimo lygmenyse papildo vienas kitą, padeda jiems drauge siekti agapės – antgamtinės meilės. Beje, nėra lengva nužymėti tokios meilės, kaip ir meilės motinos, nešiojančios kūdikį, ribas: kur baigiasi prigimtinis lygmuo ir prasideda antgamtinis? Paprasčiau būtų nubrėžti ribas tarp eroso ir agapės, tačiau iš tikrųjų meilėje susijungia erosas ir agapė.

Žinoma, to siekiant nestinga sunkumų, reikalingos nuolatinės pastangos išlaikyti askezę, tačiau tai suteikia ir savų privalumų, kurių netenka atsisakantieji žmogiškos meilės.

Be abejo, sunkiausia yra nepapulti į savo kūno spąstus, o stengtis erosą nukreipti į Dievą, taip sustiprinant agapę.

Tai suprasti padeda konkreti meilės – ir sutuoktinių, ir tėvų – patirtis, atskleidžianti bet kurios tikros meilės – net ir antgamtinės Dievo meilės – pagrindines dimensijas ir reikalavimus. Galbūt tiktai motina ar tėvas ir tegali iš tiesų suprasti, kas yra Dievo meilė savajai tautai, gal tiktai sutuoktiniai tegali tinkamai įvertinti, kokia yra Kristaus meilė savajai Bažnyčiai...

Visiškas žmogiškos meilės atsisakymas dėl Dievo karalystės savaimė dar neveda į agapę ir anaiptol jos negarantuoja, nes labai stengiantis savo širdį palikti vien tik Dievui (kurio neregime), kyla pavojus pristigti meilės artimui (kurį matome). Gali atsitikti taip, kad užsimoję visus mylėti beribe, tačiau abstraktoka meile, konkrečiai nemylėsime nė vieno...

Lengvų kelių nėra. Sutuoktiniai, paremdami vienas kitą, stengiasi pilnatviškai gyventi Kristaus apreikštą agapę. Tai – *meilė-dovana*, kuri neieško sau alibi. Tai – *geranoriška* ir *nesavanaudiška* meilė, norinti laimės ir džiaugsmo kitam. Meilė, įgalinanti tikrą *gyvenimą* – net ir dieviško – *bendrybę*, nes sutuoktiniai gyvena tą patį malonės gyvenimą. Tai – *kurianti* meilė: ne vien tik per šeimos, dalyvaujančios Dievo kūryboje, vaisingumą, bet ir per meilės gebėjimą suteikti vertę, ugdyti ir tobulinti tą, kurį myli. Būtent šį vaisingumą turėtų prisiminti bevaikės šeimos, nes Dievo karalystėje dvasinis vaisingumas yra toks pat svarbus, jei ne svarbesnis, už biologinį. Juk Jėzus paliudijo, kad dvasinės „giminystės“ ryšiai gali būti gerokai glaudesni už fizinės šeimos ryšius: „kas yra mano motina ir mano broliai?“ Prisiminkime, koks vaisingas yra mylintis Viešpaties žvilgsnis į tą „nuolankią tarnaitę“, kurią „palaiminta vadins visos

²⁶ Išskyrus tai, kad pati mūsų būtis yra pažymėta lyties: mes esame vyrai arba moterys. Tai atsispindi ir mūsų santykiuose su Dievu. Būtų įdomu panagrinti, kokį ypatingą atspalvį įgauna mistikų – vyrų ir moterų – ryšys su Dievu.

kartos“ arba Kristaus žvilgsnis į savąją Bažnyčią, darantis ją „neturinčią jokios dėmės, nei raukšlės, ... bet šventą ir nesuteptą“ (Ef 5, 25–26).

Būtent tokiu žvilgsniu vyras turi žvelgti į savo žmoną, parodydamas, kad jam jinai yra vienintelė. Ji vienintelė pagal Dievo meilės planą. Naudodamiesi Santuokos sakramentu, sutuoktiniai vienas kitam gali tapti malonės instrumentais, padedančiais abipusiškai augti agapėje.

Agapė pagal šventąjį Joną

“Mylimieji, mylėkime vieni kitus,
nes meilė yra iš Dievo.
Kiekvienas, kuris myli,
yra gimęs iš Dievo ir pažįsta Dievą.
Kas nemyli, tas nepažino Dievo,
nes Dievas yra meilė.
O Dievo meilė pasireiškė mums tuo,
jog Dievas atsiuntė į pasaulį savo viengimį Sūnų,
kad mes gyventume per jį.
Meilė – ne tai, jog mes pamilome Dievą,
bet kad jis mus pamilo ir atsiuntė savo Sūnų
kaip permaldavimą už mūsų nuodėmes.
Mylimieji, jei Dievas mus taip pamilo,
tai ir mes turime mylėti vieni kitus.
Dievo niekas niekuomet nėra matęs.
Jei mylime vieni kitus,
Dievas mumyse pasilieka
ir jo meilė mumyse tobula tampa.
Iš to pažįstame, kad pasiliekame jame ir jis mumyse:
jis yra davęs mums savo Dvasios.
Taigi mes matėme ir liudijame,
Kad Tėvas atsiuntė Sūnų, pasaulio Gelbėtoją.
Kas išpažįsta, jog Jėzus Kristus yra Dievo Sūnus,
Dievas tame ir tas Dieve pasilieka.
Mes pažinome ir įtikėjome meilę,
kuria Dievas mus myli.
Dievas yra meilė,
ir kas pasilieka meilėje,
tas pasilieka Dieve, ir Dievas pasilieka jame.
Tuo meilė pasiekia mumyse tobulumą,
kad mes turime tvirtą pasitikėjimą teismo dieną,
nes koks jis yra, tokie ir mes esame šiame pasaulyje.
Nebėra meilėje baimės,
bet tobula meilė išveja baimę.
Baimė bijo bausmės,
ir kas bijo, tas dar netobulai myli.
Mes mylime, nes Dievas mus pirmas pamilo.
Jei kas sakytų: „Aš myliu Dievą“,
o savo brolio nekęstų, –
tasai melagis.
Kas nemyli savo brolio, kurį mato,
negali mylėti Dievo, kurio nemato.
Taigi mes turime jo įsakymą,

kad, kas myli Dievą, mylėtų ir savo brolių.”

(1 Jn 4, 7–21)

Agapė pagal šventąjį Paulių

“Taigi jūs siekite aukštesniųjų malonės dovanų!

Aš trokštu jums nurodyti dar prakilnesnį kelią:

Jei kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis,

bet neturėčiau meilės,

aš tebūčiau

žvangantis varis ir skambantys cimbolai.

Ir jei turėčiau pranašystės dovaną

ir pažinčiau visas paslaptis ir visą mokslą;

jei turėčiau visą tikėjimą, kad galėčiau net kalnus kilnoti,

tačiau neturėčiau meilės,

aš būčiau niekas.

Ir jei išdalyčiau vargšams visa, ką turiu,

jeigu atiduočiau savo kūną sudeginti,

bet neturėčiau meilės, –

nieko nelaimėčiau.

Meilė kantri, meilė maloninga, ji nepavydi;

meilė nesididžiuoja ir neišpuiksta.

Ji nesielgia netinkamai, neieško sau naudos,

nepasiduoda piktumui, pamiršta, kas buvo bloga,

nesidžiaugia neteisybe,

su džiaugsmu pritaria tiesai.

Ji visa pakelia, visa tiki,

Viskuo viliasi ir visa išveria.

Meilė niekada nesibaigia.

Išnyks pranašystės, paliaus kalbos, baigsis pažinimas. Mūsų pažinimas dalinis ir mūsų pranašystės dalinės.

Kai ateis metas tobulumui, pasibaigs, kas netobula. Kai buvau vaikas, kalbėjau kaip vaikas, mažčiau kaip

vaikas, protavau kaip vaikas; tapęs vyru, mečiau tai, kas vaikiška. Dabar mes regime lyg veidrodyje,

mįslingu pavidalu, o tuomet regėsime akis į akį. Dabar pažįstu iš dalies, o tuomet pažinsiu, kaip pats esu

pažintas. Taigi dabar pasilieka tikėjimas, viltis ir meilė – šis trejetas, bet didžiausia jame yra meilė.”

(1 Kor 12,31 – 13,1-13)

Erosas poros gyvenime

Lytinis gyvenimas yra labai svarbus, tačiau deja, mūsų šeimyninio gyvenimo pradžioje apie tai žurnaluose nebuvo kalbama. Šios temos nelietė ir „Aukso žiedas“, kurį prenumeravome nuo pat jo pasirodymo pradžios. Ji buvo tabu netgi mūsų komandoje. Tikrai Tėvas X, nebijojęs vartoti tam tikros kalbėsenos, vienu rekolekcijų metu mums tarsi atvėrė horizontą...

Asmeniškai mums intymūs susitikimai palengvina jausmų gyvenimą, mes jaučiamės labiau mylimi. O tai praturtina ir mūsų dvasinį gyvenimą... Kai buvome jauni, gimimų reguliavimas buvo išbandymas, kurį nutarėme pakeisti askeze, gerokai užsėtęsusia dėl ankstyvų sveikatos sutrikimų.

Mūsų lytinis gyvenimas yra sutelktas į troškimą susilaukti vaikų, nes seksualumo be šio tikslo mes neįsivaizduojame. Tai – gražiausia Dievo Kūrėjo dovana, keičianti mūsų dvasinį gyvenimą.

(Iš apklausos)

9. AŠTUNTASIS SUSITIKIMAS KELIAUTI KARTU KOMANDOJE IR POROJE

Tikslas

Geriau suprasti, ką reiškia savitarpio pagalba siekiant šventumo.

Poroje

1. Šiandien dažnai girdime kartojant, kad sutuoktinių pora nėra iš dviejų žmonių susilieję ir asmenybių bruožus nutrinanti esybė. Poroje kiekvienas išlieka savimi, savo skirtingumu sustiprindamas bei paremdamas kitą. Kiekvienas išlaiko asmeninį ryšį su Dievu ir savo dvasinio gyvenimo ritmą.

Pabandykite suvokti, kas kiekvienam iš jūsų yra svarbiausia bendraujant su Dievu, kas jums padeda ar kliudo melstis, laikytis gyvenimo regulos... Ar jūs gerbiate sutuoktinio „dvasinį kitoniškumą.“

Antra vertus, kaip jūs suderinate savo asmeninį „pašaukimą“ su šeimos pašaukimu, o savo dvasinio gyvenimo ritmą su sutuoktinio gyvenimo ritmu? Jeigu keliaujate skirtingu greičiu, ar palaukiate vienas kito? Kaip tai darote?

2. Ar tarpusavyje kalbatės apie savo asmeninį dvasinį gyvenimą? Ar pasidalijate savo atradimais, savąja patirtimi? Ar apie tai kalbėtis poroje įmanoma?

Kaip vyksta jūsų santuokinė malda? Ar sunku melstis kartu? Ar tai nėra paprasčiausias poterių kalbėjimas? Ar jums pavyksta spontaniškai melstis tikra sutuoktinių malda? Nenusiminkite. Tai nelengva...

3. Ar galėtumėte tiksliau pasakyti, kada, kaip ir kodėl jūs suteikėte vienas kitam galimybę susitikti su Dievu ir patirti jo meilę („iš tiesų Dievą susitinku per tave“)?

Kada, kaip ir kodėl jūs suteikėte tokią galimybę savo vaikams? Paklauskite jų pačių...

Komandoje

1. Komandos vieta siekiant šventumo. Kaip ją vertinate? Ką ji jums duoda? Ko dar stinga? Ką reikėtų keisti?

2. Kaip išgyvenate įvairius komandos susitikimo etapus: „sunešimą krūvon“ ir dalijimąsi, pasivaišinimą, maldą, temos aptarimą? Ar jūs nuoširdžiai į tai įsitraukiate?

3. Ar galite tvirtinti, kad komanda neuždaro jūsų glaudžiame draugų rate, bet atgręžia į Bažnyčią, atveria jus pasaulio reikmėms?

Ar jūsų pora yra įsitraukusi į vietinės bažnyčios sielovados darbą, „pasaulio evangelizavimą ir pašventinimą“? Nepamirškime, kad komandos neatidėliodamos turi liudyti šiandienos pasauliui, jog santuoka suteigia galimybę iš tiesų gyventi meile, atveria laimės kelią ir yra priemonė šventėti.

Kaip liudytumėte, jei jūsų porai ar šeimai nesisektų?

Konkretus gestas

Aptarkite, ar komandos gyvenimas yra kokybiškas, pasikalbėkite apie tai, ko jūs jame ieškote, ką randate, ką į jį įnešate.

Gal ir patys galėtumėte apaštalauti komandoje (kalbant apie santuokos dvasingumą) arba padėti kuriai nors šeimai įsitraukti į komandą.

Toliau skaitykite pagrindinį 8 temos tekstą.

9.1. Savitarpio pagalba poroje ir komandoje

1. Ar būna šventų porų? Ar tai įmanoma?

Čia nekalbėsime apie „oficialiai“ šventas, kanonizuotas poras. Pirmiausia jų labai maža, antra, šventomis laikomos poros gyveno labai seniai... Juk dažniausiai mums yra pateikiami Mergelės Marijos tėvų arba Priskos ir Akvilo, apie kuriuos kalba šv. Paulius, pavyzdžiai (žr. 2 Tim). O jų gyventa anaip tol

ne vakar... Tačiau šiandien taip pat turėtų būti šventų porų ir mūsų popiežius, kuris kanonizuoja šitiek žmonių, tikrai jų surastų.

Ar iš tiesų įmanoma tapti šventaisiais poroje? Bandydami atsakyti į šį klausimą, galime elgtis panašiai kaip šv. Tomas Akviniėtis savo Teologijos Sumoje: iškelti prieštaravimus, pateikti autoritetingus argumentus ir detaliai paaiškinti atsakymus.

a) Atrodo, kad ne. Kadangi malonės gyvenimas mumyse ypač asmenišką, jo gyventi už kitą žmogų, net ir patį brangiausią, arba tiesiogiai jam perduoti savo tikėjimo negalime. Tad šventumo kelias atrodytų esąs grynai asmenišką.

Be to, kalbėdami apie poros šventumą, turėtume ją laikyti iš dviejų žmonių susilieusia esybe – tarytum tirpsmo vanduo jie įsilietų vienas į kitą, prarasdami bet kokią asmeniškumą.

Ir dar vienas prieštaravimas: kadangi siekti šventumo ir kiekvienam asmeniškai yra labai sunku, ar galima norėti, kad vienu metu tai darytų du žmonės?

b) Vis dėlto... Pradžios knygos tekstas apie poros vienybę kalba labai aiškiai: „vyras palieka savo tėvą ir motiną, glaudžiasi prie savo žmonos, ir jie tampa vienu kūnu“ (Pr 2, 24). Tad ar dieviškąjį gyvenimą visavertiškai gyventi jie taip pat neturėtų kartu? Jeigu dviejų žmonių poros vienybė „pašventinama“ netgi sakramentu, vadinasi, jie kartu privalo „tapti tuo, kuo yra“.

c) Atsakant į minėtą klausimą, būtina į kai ką atsižvelgti.

Kartais mūsų suvokimas apie žmogaus šventumą yra labai iškreiptas. Kalbėdami apie kai kurias šeimas, ne vienas esame girdėję sakant, kad tai „šventi žmonės“, kad jis yra „šventas vyras“, o ji – „tikra šventoji“. Tačiau su šiais žmonėmis susipažinus artimiau, kai kurie dalykai jų gyvenime stebina.

Jis – „šventas vyras“ su šventa veido išraiška, labai pamaldus, jo pamaldumas aiškiai pastebimas. Šio žmogaus nuomonė neklaidinga, ir jis nori ją primesti kitiems, nes vienintelis mano žinaš tiesą. Trumpai tariant, sutuoktiniui ir artimiesiems nelengva gyventi su tokiu šventu žmogumi... Ji yra „šventa moteris“, nes niekuomet nedejuoja; viską priima, viską drąsiai ir su meile pakelia. O kur šios poros šventumas? Juk jis, dar prieš susiedamas savo gyvenimą su kitu žmogumi, pirmiausia privalėjo atsiversti... Jinai gi per santuoką šventėja kaip šventėjama per kryžių...

Savaime suprantama, ne tai turime galvoje, kai kalbame apie šventumą poroje!

Tai gal čia kalbame apie ėjimą tuo pačiu žingsniu?

Iš tiesų pora kartu šventėja eidama tuo pačiu keliu, tačiau žygio ritmas kiekvienam gali būti skirtingas.

Pirmiausia mūsų keliavimą sąlygoja skirtingi pomėgiai bei polinkiai. Vienas sutuoktinis gali labiau mėgti maldą, kitas – aktyvią veiklą; vienas moka giedoti, kitas – ne...

Visada sunku įvertinti ir malonės veikimą – kadangi žmonės nevienodai imlūs, ritmas ar greitis čia taip gali būti skirtingas. Tad ką daryti? Eiti savo tempu, paliekant kitą „kapstyti“?

Tikra pora ieško kuo didesnės darnos ir stengiasi derinti ėjimo tempą. Taip vyksta nuolatinis lenktyniavimas, kuris ne tik praturtina poros gyvenimą, bet ir skatina ją eiti į priekį. Dėl to gerai, jei vienas iš sutuoktinių nuolat yra šiek tiek išsiveržęs į priekį ir gali „patemti“ kitą... Tačiau kartais reikia mokėti palaukti, būti kantriems.

Ar atlikdami „pareigą susėsti kartu“ pakankamai prisimename ir dalijamės asmenine vidinio gyvenimo patirtimi, ar kalbamės apie savo pastangas, nesėkmes, savo „mistinius“ išgyvenimus?

Kai meldžiamės poroje, nesumenkinkime maldos, lygiuodamiesi į atsiliekantįjį ir ieškodami pačio „mažiausio bendro vardiklio“. Bandykime kartu eiti į priekį, drauge vis labiau atverdami Dievo slėpinį.

Ir dar vienas dalykas. Jei mes tikime šventųjų bendravimą, tikime jų užtarimo galią, tikime Bažnyčios solidarumą, akivaizdu, kad dviems ypatingu sakramentu sujungtiems Dievo vaikams ši bendrystė, parama ir užtarimas yra ypač svarbūs. Tad nedvejojant reikia visu tuo naudotis.

2. Komandos svarba

Yra futbolo komandos, sambos šokio mokyklos, netgi maldos mokyklos, tačiau šventųjų komandos... Utopija!? Ir taip, ir ne.

Taip, nes iš tiesų į visiems duotą Dievo malonę kiekviena pora gali atsiliiepti labai įvairiai. Komandos yra tikrai priemonė, negalinti visiškai užtikrinti galutinio rezultato. Juk į jas įsitraukia žmonės iš ten, kur

jie yra, ir tokie, kokie yra, su viena sąlyga, kad visi nori eiti į priekį. Taip, Dievo malonei padedant, komanda ir keliauja kartu.

Tačiau komanda iš tiesų suteikia ir svarią pagalbą. Juk žmogus nėra sukurtas gyventi vienas! Kad galėtų būti pats savimi ir atlikti tai, kas jam skirta, reikalingi kiti žmonės. Tai tinka ir kalbant apie dieviškąjį gyvenimą. Buvimas poroje užpildo žmogaus savitarpio pagalbos ir bendrystės poreikį. Tačiau ir pačiai porai reikia pagalbos bei padrąsinimo.

Kasdien patirdamos, kaip sunku krikščioniui gyventi pagoniškame pasaulyje ir matydamos savo silpnumą bei jėgų ribas, tačiau skatinamos geros valios bei nepalaužiamai tikėdamos broliškos tarpusavio pagalbos galia, šeimos nusprendžia susiburti.

Komandos, į kurias buriasi šeimos, – tai ne kokie nors „geriečių“ suaugusiųjų „vaikų darželiai“, o tikras, savanoriškai sudarytas kūnas. Niekas nėra verčiamas nei į jį įsilieti, nei jame pasilikti, tačiau pasirinkusieji šį „žaidimą“ turi nuoširdžiai į jį įsitraukti.²⁷

Čia iškyla pagrindinis krikščioniškojo pašaukimo principas. Krikščionis ar krikščionių pora nėra kokia nors sala ar izoliuota būtybė, ypatingu ir asmeniniu ryšiu susieta vien tik su Dievu. Krikščionis ir krikščionių pora įsijungia į visumą, Bažnyčią, jie yra kūno, Kristaus Kūno, nariai, susieti su visais kitais jo nariais.

Ši bendruomenė, mistinis kūnas, – didžioji Bažnyčia, Dievo tauta, Viešpaties vynuogynas (Biblijos įvaizdžių čia netrūksta) – tampa realus ir artimas, jei kasdien vienijamės su juo per krikščionių bendrystę. Komandos yra „mažosios bažnyčios“, kuriose Kristus yra ir veikia ne darydamas stebuklus, o per kitas į ją įsitraukusias poras.

Reikia tikėti komandos svarba. „Tikėti“ ne tikėjimo dogmos prasme, o dėl to, kad tai savaime kyla iš mūsų tikėjimo šventųjų bendryste, esmine to paties kūno narių vienybe.

Dabar būtų metas perskaityti Pirmojo laiško Korintiečiams 12 skyrių: „jei kenčia vienas narys, su juo kenčia ir visi nariai. Jei kuris narys pagerbiamas, su juo džiaugiasi visi nariai“.

Būti komandoje – tai ne vien tik remtis kitais, bet ir per juos įsilieti į didžiąją Bažnyčios bendrystę. Būti komandoje – tai ir atnešti savo akmenį šios bendrystės statybai, įnešti savąją dalį: savo patirtį, malda, mintis, patarimus, asmenines pastangas.

Štai kodėl būtų šiek tiek egoistiška pasitenkinti vien buvimu savo komandoje, nesistengiant žvelgti toliau, nesiekiant aktyviai dalyvauti viso judėjimo gyvenime, kaip plačiausioje Bažnyčios programoje. Komanda negali būti „šventumo priemonė“, jeigu joje nėra katalikiškos, tai yra visuotinės, dvasios, jei komanda nesupranta, kad ji yra gyva Viešpaties Bažnyčios malda.

3. Pasaulio ir Bažnyčios lūkesčiai

Ir Dievo Motinos komandų judėjimas, ir pati komanda, vadovaudamasi savoju pašaukimu bei steigėjo charizma, savo pastangas sutelkia į porą. Mes mažai kalbame (gal pernelyg mažai) apie vaikus ir šeimą, tačiau tai daro dauguma šeimų judėjimų, o poros Bažnyčioje ir toliau lieka „vargšais giminaičiais.“

Nedaug kalbame ir apie didžiąsias pasaulio problemas, tokias kaip badas, neteisingumas, priespauda, bedarbystė, narkomanija, AIDS... Ir vis dėl tos pačios priežasties: yra šimtai judėjimų, dirbančių šiose srityse, o mūsų veiklos centre – situoktinių pora.

Tačiau akivaizdu, kad krikščionio pašaukimo įgyvendinti neįmanoma ir šventumo keliu eiti sunku, jeigu liekame tikrai dviese ir dviese egoistiškai gyvename savąja meile! Turime išgirsti, kad mūsų šaukiasi nelaimėliai, ir poroje bei šeimoje atsiliepti į jų vargo šauksmą. Štai kodėl Dievo Motinos komandų narius nuolat raginame prisiimti Bažnyčios užduotį nepalaužiamai evangelizuoti pasaulį: šeimai čia tenka nepamainomas vaidmuo, nes ji yra šios misijos šerdis.

9.2. Kristaus Kūnas pagal šventąjį Paulių

Kaip vienas kūnas turi daug narių, o visi nariai, nepaisant daugumo, sudaro vieną kūną, taip ir Kristus. Mes visi buvome pakrikštyti vienoje Dvasioje, kad sudarytume vieną kūną, visi – žydai ir graikai, vergai ir laisvieji; ir visi buvome pagirdyti viena Dvasia.

²⁷ Iš Dievo Motinos komandų judėjimo Chartijos.

Juk ir kūnas nėra sudėtas iš vieno nario, bet iš daugelio. Jei koja imtų ir pasakytų: „Kadangi aš ne ranka, tai aš nepriklausau kūnui“, argi dėl to ji nepriklausytų kūnui? Jei visas kūnas tebtų uoslė? Bet dabar Dievas sudėliojo kūne narius ir kiekvieną iš jų, kaip panorėjo. Jie visuma tebtų vienas narys, kur beliktų kūnas? Bet dabar narių daug, o kūnas vienas. Akis negali pasakyti rankai: „Man tavęs nereikia“, ar galva kojoms: „Man jūsų nereikia“. Priešingai, tariamai silpnesnieji kūno nariai yra kur kas reikalingesni. Tuos kūno narius, kuriuos laikome mažiau garbingais, mes apsupame ypatinga pagarba, ir mūsų gėdingesnieji nariai gaubiami didesnio padorumo, kurio neprivalo mūsų padorieji nariai. Taigi, tvarkydamas kūną, Dievas skyrė daugiau pagarbos tiems nariams, kurie jos stokojo, kad kūne nebūtų susiskaldymo ir patys nariai rūpintųsi vieni kitais. Todėl, jei kenčia vienas narys, su juo kenčia ir visi nariai. Jei kuris narys pagerbiamas, su juo džiaugiasi visi nariai.

(1 Kor 12, 12–27)

9.3. Eiti tuo pačiu žingsniu?

Pvz., skirtingas mūsų dvasinis jautrumas poroje mums kliudo kartu melstis ar balsu medituoti. Bet skirtinga galvosena diskutuojant apie komandą arba praktinį gyvenimą, priešingai, kaip tik labiau praturtina. Ji suteikia ne progą konfliktams, o galimybę pasidžiaugti mūsų kitoniškumu, tuo, kaip mes papildome vienas kitą, bei laiduoja sėkmę auklėjant vaikus.

...Man labiau reikėjo bendros maldos kartu su kitais, norėjau dažniau švęsti Eucharistiją. Tačiau nedrįsau to daryti be savo vyro, manydama, kad taip gadinčiau mūsų tarpusavio santykius. Tačiau ilgainiui suvokiau, kad privalau būti dvigubai ištikima – jam ir Dievui, ir kad šios dvi ištikimybės papildo viena kitą. Dabar mes vienas kitam padedame būti ištikimiems tam, ko iš mūsų laukia Viešpats. Ir nepasakyčiau, kad kuriam nors iš mūsų tai būtų skausmingas dykumos metas...

(Iš apklausos)

